

ΚΡΑΒΑΡΑ

(Ὀδοιπορικαὶ σημειώσεις)

Συνέχεια τῆς σελ. 241

Γ'.

Μεγάλα Λομποτινὰ — Καναβός καὶ Σωτηραῖοι.
— Βετουλίστα — Ἐλετσόου — Μικρὸ Λομποτινὰ
— Τὸ σταύρωμα τῶν χωρίων.

Ἀπὸ Ναυπάκτου εἰς Μεγάλα Λομποτινὰ ἡ ἀπόστασις δὲν εἶνε πλέον τῶν 9 ὥρῶν ἐν τακτικῇ πορείᾳ· ἡμεῖς κωτωρθώσαμεν ἐν τούτοις νὰ τὰς διαπλασιάζωμεν ἂν ὄχι νὰ τὰς πολλαπλασιάζωμεν.

Τὰ Μεγάλα Λομποτινὰ εἶνε κωμόπολις οἰκουμένη ἀπὸ 120 καὶ πλέον οἰκογενείας· εἶνε θερινὴ ἔδρα τοῦ δήμου Ἀποδοτίας, ἐνῶ τὸν χειμῶνα ἀρπάζει τὰ πρωτεῖά της ἡ Βετουλίστα ὀπισθεν κειμένη ἐπὶ ταπεινοτέρου ἐδάφους, ἀλλ' ἀντιζήλος ἰσχυρὰ διὰ τοὺς ἰσαριθμούς κατοίκους της. Αἱ οἰκίαι της εἶνε ἀπλαῖ, διατηρούσαι ἀκόμη τὴν ἐπὶ τουρκοκρατίας οἰκοδομικὴν καὶ ξυλογλυφίαν, ἀπὸ τῆς ὁποίας δὲν ἀπεμακρύνθησαν ἀκόμη καὶ πολλοὶ οἱ τόποι οὗτοι. Εἶνε ὅμως πολλοὶ αἰσὸν ἐπὶ τῶν λεπτῶν στύλων τοῦ ἐξώστου μὲ ἀρμπαρόφριζας καὶ γαρυφαλίδας ἐπὶ τῶν παραθύρων, μὲ πρασίνας ἀνακτενδράδας κληματων ἐν τῇ περιοχῇ. Ἐκάστη οἰκία ἔχει περίξ εὐρείαν ἔκτασιν ἀγρῶν ἀραβοσιτοφόρων, ἀρδευομένων ὑπὸ νερῶν κατερχομένων ἀπὸ τῶν βουνῶν μ' ὄλην τὴν ἐφετεινὴν ζηρασίαν καὶ τοῦτο εἶνε δείγμα τῆς καλῆς ποιότητος τῆς γῆς ταύτης. Κάμνει ὅμως καὶ ἐξαγωγὴν μῆλων ὀνομαστῶν, ποιότητος καλητέρας καὶ τῶν φηρικίων τῶν Ἀθηνῶν καὶ αὐτῶν τῶν τοῦ Βόλου. Ἐπίσης ἀπὸ τοῦ δάσους τῶν καστανεῶν, αἵτινες εἶνε κατὰ ρίζας διανεμημένοι εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους πορίζονται πολλὰ κέρδη φέροντες καὶ πωλοῦντες τοὺς καρπούς των εἰς Ναύπακτον πρὸς 20 καὶ 25 λεπτὰ κατ' ὄκταν.

Τοὺς ἐχινοειδεῖς τούτους καρπούς, κατωτέρας ποιότητος τῶν κρητικῶν καὶ ἀρκαδικῶν ἀφίνουσι οἱ ἐντόπιοι νὰ πέσουν μόνον τῶν κατὰ τὸν αὐγουσταν ἐὰν βρέξη, κατὰ τὸν Σεπτέμβριον ἐὰν ἀκολουθήσῃ ζηρασία. Τότε συλλέγοντες αὐτοὺς θάπτουσι εἰς λάκκους ἐντὸς τῆς γῆς, ὅπως διατηρῶνται ἐν καλῇ καταστάσει μέχρις οὗ θελήσουν νὰ τοὺς πωλήσωσι· τότε ἐκθάπτουν καὶ κοπανίζουσιν αὐτοὺς ὅπως τοὺς κόνους τοῦ ἀραβοσίτου καὶ ἀφαιροῦν τὸν φλοιόν.

Ἐν περιόπτῳ θέσει, δεσπόζουσα τῆς κώμης

καὶ ὅλης τῆς περίξ ἐκτάσεως, κεῖται ἡ μικρονησιμένη ἢ Κούλια τοῦ Καναβοῦ. Ἐχει ἀκόμη ἐν τῇ ἀναρρόπῳ καὶ διεστραμμένη καταστάσει της, ἐν τῇ ὑψηλῇ καὶ ὑπερρφάνῳ πυργώσει της κάποιαν μυστικὴν θλίψιν διὰ τὴν παρακμὴν καὶ τὴν ἀπόσβεισιν τοῦ ἀρχοντικοῦ μεγαλείου. Τῶν Σωτηραίων της, ἑτέρας μεγάλης ἐν τῷ τόπῳ οἰκογενείας οὐδὲν ἔγχος σώζεται νῦν. Διότι συνέθη μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀντιμαχομένων οἰκογενειῶν μία τῶν θλιβερῶν σκηνῶν ἀπὸ τὰς ἀπαντωμέναις μεταξὺ δεσποτῶν τῶν μεσαιωνικῶν χρόνων. Οἱ Σωτηραῖοι μὴ ὑποφέροντες τὴν μεγάλην ἐπιρροὴν τοῦ Καναβοῦ ὠρυζην ἀπὸ τῆς κούλιας των εὐρείαν ὑπόνομον μέχρι τῆς κούλιας αὐτοῦ, καὶ ἐπλήρωσαν πυρίτιδος καὶ τὴν ἦναψαν νύκτα τινά. Φοβερός κρότος ἐπηκολούθησεν· ἡ κούλια κατέπεσεν ὅλη εἰς σωρούς καὶ ἐρείπια, ἀλλ' ὁ Καναβός ἐσώθη ὡς ἐκ θαύματος. Καὶ τὴν ἐπομένην ἡμέραν ὄπισθας τοὺς φίλους του, καλέσας δὲ καὶ τὸν χριστιανὸν ὄπλαρχηγόν των μερῶν ἐκείνων Πηλάλαν, ἦλθε κ' ἐκλεῖσε τοὺς ἀντιπάλους ἐν τῷ ἰδίῳ πύργῳ.

Οἱ Σωτηραῖοι εἶχον καὶ αὐτοὶ τοὺς φίλους καὶ τὰ πολεμεροδία των. Ἀντέστησαν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ἀλλὰ τὴν τετάρτην ἐζήτησαν νὰ παραδοθῶν καὶ ἐκάλεσαν τὸν Πηλάλαν εἰς συνεννόησιν. Οὗτος εἰσῆλθεν εἰς τὸν πύργον ἀοπλος ἀλλὰ πυροβολισμὸς ἐσώθεν τὸν ἔρριψε νεκρόν. Τότε ἐξεμάνησαν οἱ πολιορκηταὶ ἐπὶ τῷ ἀνοσιουργήματι, ὤρμησαν ἐπὶ τοῦ πύργου κατέβαλον αὐτὸν καὶ ἐσφαζαν ὅλους πλὴν μιᾶς κόρης Λικατερίνης καὶ τοῦ Παναγιώτου Σωτήρη, ὅστις πλάνης ἐδῶ κ' ἐκεῖ μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως, διεκρίθη διὰ τὰς ὑπονόμους του ἐν Μεσολογγίῳ ἀναφερόμενος ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὡς Παναγιωτακῆς Κραβαρίτης Λαχουμιτζῆς.

Τὸ ἀκόλουθον τραγοῦδι ἀναφέρεται εἰς τὴν περίστασιν ταύτην:

Τ' εἶν' τὸ κακὸ ποῦ γίνεται κ' ἡ παραχ' ἡ μεγάλη
Μεσ' ἐς τὴν τρανὴ Λομποτινὰ ἐς τοῦ Καναβοῦ τὰ σπῆτια·
Πῶς σοῦρε πῶς σοῦ γένηκε, καυμένοι Σωτηράκη,
Καὶ τὸ μπουρλότο ἔθαλες ἐς τ' ἀρχοντικὰ σεράγια·
Ἐννιὰ νομάτους ἐκάφε καὶ μιὰ κυρὰ μεγάλη,
Κυρὰ βραστοῦσε τὸ παιδί πέντ' ἡμερῶν λεχῶνα.
Κι' ὁ Καναβὸς ξεκίνησε καὶ ἐς τὴν Κοζίτσα πάει
Συνάξ' ἀσκέρι διαλεχθὲ τὸν καπητῶν Πηλάλα·
« Πύργῳ μ', σὲ θέλω γὰ καλὴ σὲ θέλω γὰ μεντάκι·
Νὰ πάμε ἐς τὴ Λομποτινὰ ἐς τὰ Σωτηρέτικα σπῆτια. »
Πηλάλας ἐξεκίνησε μ' ὄλον τὸν ταῖρᾶ του
Καὶ πάει ἐς τὴ Λομποτινὰ ἐς τὰ Σωτηρέτικα σπῆτια

Φωτιά μεγάλην ἔβαλε ἐς τὰ Σωτηρέϊα σπήτια·
Τρανὸ κακὸν ὁπώγεινε ἐς τοὺς μαύρους Σωτηραίους!

Τὸν ἀνατολικὸν ὀρίζοντα κλείουσιν ἀπὸ τὰ Μεγάλα Λομποτινὰ τὰ ὀδοντωτὰ *Βλαχοβούρια* φαιὰ καὶ ἀραιῶς φέροντα ἐπὶ τῶν πλευρῶν των ἐλάτας καὶ θαμνώδεις κέδρους· τὴν ἀνατολικὴν αὐτῶν κλιτὴν κατέχει ἡ Ἐλετσοῦ, μίαν ὥραν μακρὰν, οἰκουμένη ἀπὸ 400 καὶ πλέον ψυχᾶς ἀνήκουσα εἰς τὸν αὐτὸν δῆμον καὶ πανηγυρίζουσα τὴν ἡμέραν ἐκείνην — 3 αὐγούστου. Τὴν δὲ δυτικὴν χαμηλὰ κατέχουν ἀντιμέτωπα τῶν Μεγάλων τὰ Μικρὰ Λομποτινὰ. Μικρὰ τῶ ὄντι, οἰκούμενα μόλις ὑπὸ 500 οἰκογενειῶν καὶ ἐπιδεικνύοντα εἰς τὸν ξένον μόνον τὴν *Τρανὴν βρόβιν* λιθόκτιστον μὲ δύο κρουνοὺς, εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ἐξώστου ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Παρρασκευῆς — συνώνυμον δηλαδὴ τῆς τῶν Μεγάλων — πρὸ αὐτῆς χοροστάσι, ὅπου τὰς ἐορτὰς οἱ λεβέντες κ' αἱ λυγεραὶ τοῦ τόπου ἐπιδεικνύουν τὴν ὀρχηστικὴν των τέχνην καὶ ὀπισθεν τῆς ὑψηλὸν ξύλινον σταυρὸν σημεῖον ὅτι τὸ χωρίον εἶνε σταυρωμένον.

Ἄλλ' ὅλα τὰ χωρία τῶν Κραθάρων εἶνε σταυρωμένα. Παντοῦ ὅπου διῆλθον ἔβλεπα ἐν περιόπτῳ θέσει, ἐπὶ τῶν τεσσάρων σημείων τοῦ ὀρίζοντος, ὀρθίους ξυλίλους σταυροὺς, διατηρουμένους ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς χολέρας. Γίνεται δὲ οὕτω πως τὸ σταυρωμα: Συνάζονται ὅλοι οἱ κάτοικοι εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὅπου ὁ ἱερεὺς λειτουργεῖ. Εἴτα ἐξέρχονται ὁ ἱερεὺς μὲ τ' ἄμφιά του, ἀσκεπῆς κρατῶν εἰς χεῖρας σταυρὸν κ' ἐπονται οἱ κάτοικοι ὁμοίως ἀσκεπεῖς, τεταπεινωμένοι. Ὑπὸ τὸν ἦχον τοῦ κώδωνος τῆς ἐκκλησίας ὑπὸ τοὺς ψαλμούς τῶν ψαλτῶν καὶ τὰς παρακλητικὰς φωνὰς τῶν παιδιῶν περιέρχονται κύκλῳ τὸ χωρίον, τοῦ ἱερέως ἀγιάζοντος τὸν περίεξ τόπον καὶ πηγνύοντος τοὺς σταυροὺς εἰς τὰ τέσσαρα ἄκρα· τὸ ἀγίασμα καὶ οἱ σταυροὶ διὰ τῶν ἀδιακόπως τεταμένων βραχιόνων των, ἀποτρέπουσι πᾶν κακὸν καὶ ὀλέθριον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ χωρίον.

Δ',

Φύσις καὶ ἄνθρωποι. — Κοσμογονία καὶ θεογονία Κραθαριτῶν. — Σκανδαλάκια. — Οἱ Γιάννηδες μας. — Τὸ τραγοῦδι τῶν βουνῶν. — Βοϊτσᾶ. — Ἡ βρούσις Καστανάι. — Μέχρι Ζελίστας.

Ἐξακολουθοῦμεν τὴν πορείαν βαίνοντες πρὸς βορρᾶν, πάντοτε ἐπὶ τῶν κλιτύων εἴτε τῶν βράχειων τῶν βουνῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῶν Κραθάρων. Διότι ἡ ἐπαρχία αὕτη τῆς Ρούμελης ἔχει σχῆμα παραλληλογράμμου σχεδόν, ἀφορίζομένου ἀπὸ μεσημβρίας μὲν ὑπὸ τῆς θαλάσσης τοῦ κόλπου, ἀπ' ἀνατολῶν ὑπὸ τοῦ Μόρνου καὶ τοῦ μεγάλου Ρεύματος, ἀπ' ἄρκτου δὲ καὶ δυσμῶν ὑπὸ τοῦ φειδωτοῦ Εὐήνου. Καὶ αἱ τέσσαρες πλευραὶ καὶ τὸ ἴμβρα-

δὸν αὐτοῦ ὅλον κατέχονται ὑπὸ βουνῶν, ὑψομένων ὄλονέν, συνδεδεμένων ἀρρήκτως ὡς πετρῶδης ἀλυσίς ἀπλουμένη ἐφ' ὅλης τῆς ἐκτάσεως· οὐδαμοῦ ἐν τῷ μεταξύ βλέπει τις ἐπίπεδον μέρος εἴτ' εὐρεῖαν ἐκτασιν· ἂν προβάλλῃ που κανὲν ἀπλωμα θὰ εἶν' ἐπικλινὲς ὀροπέδιον, βουνῶδης ἐξώστης, πλήρης πετρῶν καὶ τριβόλων· ἂν φαίνεται ἐπίπεδος γῆ θὰ εἶνε κοίτη ποταμοῦ ἢ χειμάρρου. Διὸ κ' ἐκ τῶν πενήντην ὄλων κωμῶν καὶ χωρίων, τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην, οὐδὲν κεῖται ἐπὶ πεδιάδος ἐκτὸς τῆς ψωραλέας Ἀφροδίτης.

Ἄλλὰ καὶ ἡ φύσις ὑστερεῖ πολὺ ἐκεῖ. Δὲν εἶνε εὐτακτος ἐν τῇ ἀταξίᾳ τῆς, ζωντανὴ ἐν τοῖς χρωματισμοῖς τῆς, εὐχαρὶς ἐν τῇ ποικιλίᾳ τῆς ὅπως ἐν Αἰτωλοακαρνανίᾳ καὶ Παρνασσίδι, ὅπως ἐν τοῖς ὄρειοις τόποις τῆς Πελοποννήσου, ὅπου σαφειρίζει ἐδῶ γαληναία λίμνη, πυργούται ἐκεῖ κόκκινος, ἀγριωπὸς βράχος, παρέκει πρασινίζει πεδιάς καλλιβάστατος καὶ προβάλλουσιν ἐκεῖθεν εὐγραμμά καὶ σκιερὰ βουνά. Εἶνε βρωμαλέα ἀλλ' ἄνευ ἐπιβολῆς· τερπνὴ κᾶπου, ἄλλ' ἄνευ μεγαλείου καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γυμνή, ψωραλέα, ποταπὴ μ' ὅλον τὸν ὄγκον τῆς, ἀποτεθαρρημένη ὡς καὶ οἱ κάτοικοί τῆς.

Διότι, ἀφοῦ εἶνε ἀλήθεια ὅτι οἱ ἄνθρωποι λαμβάνουν αἰσθήματα καὶ ιδέας ἀναλόγους τῇ φύσει ἐν τῇ ὁποίᾳ ζῶσιν, οἱ Κραθαριτῆται δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εἶνε ἄλλως παρὰ ποταποὶ καὶ ἀποτεθαρρημένοι. Ἀπὸ τοῦ καλητέρου αὐτῶν, τοῦ ζῶντος μέσῳ πλοῦτου καὶ δόξης μέχρι τοῦ μικρότερου, τοῦ τρεφομένου μὲ κορόμηλα καὶ ἀγριαπίδια, ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρου ἀξιοματικῶ, τοῦ φέροντος σπάθην εἰς τὴν ζώνην καὶ διατάσσοντος μέχρι τοῦ βυπαροῦ νυκτοκλέπτου πάντες ἔχουν τὴν αὐτὴν ψυχικὴν ἐκδήλωσιν ἐξ ὅλου των τοῦ ἀτόμου· εἶνε ὄρεινοὶ ἀλλ' ὄρεινοὶ ἄτομοι. Ἐπὶ τῆς ἀλβανικῆς αὐτῶν μορφῆς φαίνεται ἡ ἐξυπνάδα καὶ ἡ δολιότης, ἡ φυσικὴ εὐχέρεια τῶν προσωπικῶν μυῶν εἰς ἐκδήλωσιν ὅλων τῶν αἰσθημάτων· τὸ σῶμα των εἶνε συνεσταλμένον, ὡσεὶ ἀποκαμὸν ὑπὸ τὸν φόρτον τῆς πενίας, αἱ δὲ χεῖρές των μακροδάκτυλοι φαίνονται πλασμένοι διὰ τὴν ἐπαιτείαν ἢ τὴν λαθροχειρίαν. Ὅπως δὲ ἡ φυσικὴ αὕτη κατάστασις τοῦ τόπου διέπλασε τὸν ἄνθρωπον οὕτω καὶ ὁ ἄνθρωπος διέπλασε τὰς παραδόσεις του.

Διότι καὶ ὁ Κραθαριτῆς ἔχει τὰς παραδόσεις του—παραδόσεις περὶ Κοσμογονίας! Καὶ δὲν εἶνε μὲν γνωστὸν ποῖος ἦτο ὁ ἐντόπιος οὗτος Σαχχονιάθων καὶ πότε ὑπῆρξεν· εἶνε ὅμως βέβαιον ὅτι ὑπῆρξέ ποτε. Καθὼς ἐπίσης δὲν εἶνε γνωστὸν ἂν διὰ συγγραφῶν εἴτε κατὰ τὸ σύστημα τῶν Ὀρφικῶν διὰ τῆς κλαυμηνρᾶς λύρας, τοῦ κλεινοῦ καὶ ἀπαραιτήτου συμβόλου τῶν ἐντοπιῶν ἐπαιτῶν — μετέδωκεν εἰς τοὺς

συμπατριώτας του τὰς περὶ τοῦ κόσμου καὶ τοῦ τόπου των ιδέας ἀλλ' αἱ ιδέαι αὐταὶ ἐπικρατοῦν ἀκόμη. Καὶ λέγεται λοιπὸν ὅτι ὁ θεός, βαρυνθεὶς τὴν μοναξίαν ἀπεφάσισε μίαν ἡμέραν ἀπὸ τοῦ χάους νὰ πλάσῃ τὴν ἕλην, ἀπὸ τοῦ μὴ ὄντος νὰ πλάσῃ τὸ εἶναι. Ἐλαβεν ἐν μέγα κόσκινον, τὸ ἐκρέμασεν ἐπάνω τῆς ἀβύσσου καὶ δρᾶττων διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς χῶμα—δὲν λέγουν πόθεν ἔδραττε τὸ χῶμα ἀφοῦ τὸ πᾶν ἦτο χάος—ἔρριπτεν αὐτὸ ἐντὸς τοῦ κοσκίνου, ἐνῶ διὰ τῆς ἄλλης χειρὸς ἐτάλαντευεν αὐτὸ ἀδιακόπως. Καὶ ἀδιακόπως κατήρχετο διὰ τῶν ὀπῶν ἐντὸς τῆς ἀβύσσου τὸ χῶμα κ' ἐγένετο γόνιμος ξηρά. Καὶ ὅτε μετ' ὀλίγον ἐπεράτωσε τὴν ἐργασίαν καὶ εἶδε τὸ κόσκινον παραγεμισμένον ἀπὸ πέτρας καὶ κροκάλας ἀνέτρεψε τὸ κόσκινον κ' ἐσώρευσεν αὐτὰς εἰς ἓν μέρος ὅλας. Καὶ τὸ μέρος αὐτὸ ἐκλήθη Κράδαρα δηλαδὴ τόπος πετρώδης καὶ ἄγονος!

Εἰς τὰ Κράδαρα κατώκησαν ἄνδρες Ἕλληνας, μεγάλοι, ἀνδρειωμένοι! Ἄλλὰ μετ' ὀλίγον ἐπέδραμον ἐκεῖ κῶνορες φοβεροὶ, σιδηρόρρυχοι καὶ κατέτρεχον κ' ἐθανάτωνον τοὺς Ἕλληνας, μέχρις οὗ ἠναγκάσθησαν οἱ ἐναπομεινάντες νὰ κατασκευάσωσι μεγάλους πίλους καὶ νὰ ταρῶσιν ἐντὸς αὐτῶν ὀλοζῶντανοι. Οὕτω δὲ ἐξέλειπεν ἀπὸ προσώπου τῶν Κραθάρων ἡ πρώτη γενεά, ἡ μεγάλη, ἡ ἀνδρειωμένη!

Καὶ ἦλθε μετ' ὀλίγον γενεὰ δευτέρα, ἡ σημερινὴ γενεά. Καὶ ἦλθεν ἐποχὴ καθ' ἣν αἱ λεγεῶνες τῶν Ἀρχαγγέλων ἐφρευγον προτροπαδίην πρὸ τῶν ἀγριωπῶν διαβόλων καὶ ὁ Σαβαῶθ ἐκρύπτετο εἰς πυκνὰς ὀμίχλας ἐν ἀποφύγῃ τὴν ὀργὴν των. Καὶ οὗτοι ἐμειναν δαφνοστερεῖς κοσμοκράτορες. Διένειμαν τὸν οὐρανόν, διένειμαν τὴν γῆν ἅπασαν κατὰ φατρίας κατ' ἀρχηγίας, κατὰ κράτη καὶ κρατίδια. Καὶ ἔθεσαν ὄρια ἀπὸ ἀστερισμοῦ εἰς ἀστερισμὸν καὶ ἀπὸ ἡλίου εἰς σελήνης. Καὶ ἔθεσαν ὄρια ἀπὸ ποταμοῦ εἰς ποταμόν καὶ ἀπὸ θαλάσσης εἰς θαλάσσαν. Ἄλλὰ μεθ' ὅλας τὰς προσπάθειάς των δὲν ἠδυνήθησαν νὰ διανείμουν τὴν γῆν τῶν Κραθάρων. Αὐτὸς ὁ διαβολικὸς των νοῦς προσέκρουεν ἐπὶ τοῦ ἀνωμάλου σχηματισμοῦ τῆς μέχρις οὗ ἀπεφασίσθη νὰ μείνῃ διεθνῆς. Κ' ἔμεινε ἀπὸ τότε ἡ γῆ αὕτη παντὶ διαβόλῳ ἀναπεπταμένη καὶ ἡ γενεά τῆς ἔμεινε μικρὰ καὶ πονηρὰ καὶ πολύτροπος!

Τοιοῦτον τόπον καὶ τοιοῦτον λαὸν ἡμεῖς διε-

χόμεθα ἤδη. Καθεὶς ἄς σφίξῃ τὰ ταρῶναια του. Ἡμεῖς τὰ ἐσφίξαμεν ἀφ' ἧς ὥρας ἐκινήσαμεν ἐκ Ναυπάκτου, ἤδη δὲ τὰ σφίγγομεν καλήτερον κινουντες ἀπὸ τὰ Λομποτινὰ. Κατήλθομεν τὴν κρημνώδη ἀτραπὸν μέχρι τοῦ χειμάρρου Κακκάθου, ἀνήλθομεν εἰς τὰ Μικρὰ Λομποτινὰ κ' ἐκεῖθεν κατήλθομεν πάλιν εἰς τὸ Λειβαδόρευμα. Ὅτε ἀνήλθομεν εἰς τὴν κορυφὴν νέα χαρῆν ἐνεφανίσθη πρὸ ἡμῶν μικρὰ, ἔρημος πάσης κατοικίας, ἀκκλιέργητος ἐντελῶς, πυκνόφυτος ἀπὸ γηραιᾶς ἐλάτας. Διήλθομεν τὸ εἰς τὸν πυθμὲνα αὐτῆς πλατανοσκεπὲς βέυμα Ἐπρίχι καὶ μετ' ὀλίγον ἐφθάσαμεν τὴν λιθόκτιστον βρύσιν *Σκανδαλάκια*. Τὸ νερόν τῆς ἦτο ψυχρότερον ἀφ' ὅλα τᾶλλα ὅσα συνητήσαμεν μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης καὶ ἡ σκιά τοῦ πλησίον φυσμένου πλατάνου πολὺ εὐάρεστος, ὅταν μάλιστα—ὅπως ἡμεῖς—ἔχει τις ἀπεναντί του τὸν ἥλιον πυρακτοῦντα τὰς ἐκτάσεις. Ἀπὸ τῆς θέσεως ἐκείνης ὡς ἀπὸ ἐξώστου ὑψηλοῦ, χλοεροῦ, δροσοβόλου, διὰ βήγματος τῆς χαρῆς, ὅπερ ἐπέφερον βεβαίως τὰ καταρόεντα νερὰ ζητούντα διεξοδόν, τὸ βλέμμα ρυθίζεται ἐλευθερὸν μακρὰν, πρὸς τὴν δύσιν ἢ ἀποκλείου τὰ βουνὰ τῆς Μακρυνίας κυκνᾶ, εὐγραμμά μ' ὅλον τὸ κάλλος καὶ τὴν γοητείαν ἢν χαρίζει εἰς αὐτὰ ἡ ἀπόστασις. Ἐπὶ μιᾶς κλιτύος τούτων ὁ ἐξησκημένος ὀφθαλμὸς διακρίνει ὡς λευκολίθους κατερχομένους ἐλικοειδῶς ἀπὸ τῆς κορυφῆς πρὸς τὴν βᾶσιν τὰς οἰκίας τῆς Μακρυνοῦς καὶ δεξιώτερον εἰς λοφοειδῆ σωρείαν τῆς Γαβαλοῦς τὰς οἰκίας. Ἐδῶθεν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς τοῦ βήγματος τῆς χαρῆς, παρὰ τὸ κέντρον καὶ ἐπὶ ἀπροσίτου μέρους, φαίνεται μνηοειδὲς ἐκ λίθων τείχισμα ἀπὸ τὰ συνηθῆ ὀράγματα, τὰ ὅποια ἀνεγείρουν παρὰ τὴν βᾶσιν κόχης οἱ ποιμένες πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ποιμνίων καὶ ἐκυτῶν. Εἶνε τὸ σπήλαιον Κισσοῦ, εὐρὺ καὶ τερπνὸν ἐνδιαίτημα νυμφῶν, μὲ δρόσον καὶ σιάν, μὲ γιγαντώδεις σταλακτίτας καὶ νερὰ κατάργυρα. Ἄλλ' ἐκτὸς τούτων τῶν χαρίτων εἶνε καὶ ἀφανὲς καὶ μόνον διὰ κλίμακο; προσιτὸν ἐκ τῶν ἐξῶ, ὅπερ ἔκαμε νὰ γείνη κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ἀσφαλὲς καταφύγιον πολυἀριθμῶν ἐλληνικῶν οἰκογενειῶν. Φαίνονται δὲ πρὸς τούτοις ἀριστέρωτερον αἱ ὑψηλότερον κείμεναι οἰκίαι τῶν Μεγάλων Λομποτινῶν, ὡσεὶ ὑπερκύπτουσαι ἵνα ἴδουν μακρότερον ἐντὸς τῆς ταπεινοτέρας χαρῆς.

Ἐπιτοὶ συνέχεια

Α. ΚΑΡΑΒΙΤΣΑΣ

« Μπά! ἤσυχάσατε παρακαλῶ!.. εἶναι θάλασσα καὶ θὰ κάμετε μίαν τρύπα εἰς τὸ νερό! » ἀνέκραζεν ἐκ νέου ὁ Δὴν Τούδριγκ, θορυβωδῶς ἐπιδοκιμασθεὶς ὑπὸ τῶν συναδέλφων του.

« Ὁχι, κύριε, ἀπήντησε ζωηρῶς ὁ πρόεδρος Βαρβικάν, ὅχι θάλασσα, ἀλλὰ ἡπειρος ὑπάρχει ἐκεῖ, ὁροπέδιον ὅπερ ἀνυψοῦται—πιθανῶς ὅπως ἡ ἔρημος τοῦ Γόβι ἐν τῇ κεντρικῇ Ἀσίᾳ—μέχρι τριῶν ἢ τεσσάρων χιλιομέτρων ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Ἡ ὑπόθεσις αὕτη εὐκόλως καὶ λογικῶς δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἐκ τῶν ὁμῶρων χωρῶν τῶν ὁποίων εἶναι ἀπλῆ προέκτασις τὸ πολιτικὸν ἔδαφος. Ὁ Νορδενσκιόλδ, ὁ Πήρρ, ὁ Μακκιάργκ κατὰ τὰς ἐξερευνησεις των ἐβεβαίωσαν ὅτι τὸ ἔδαφος τῆς Γροιλλανδίας ὑψοῦται πρὸς βορρᾶν. Εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν ἐξήκοντα χιλιομέτρων ἀπὸ τῆς νήσου Δίσκαι τὸ ὕψος αὐτῆς ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης εἶνε δύο χιλιάδων τριακοσίων μέτρων. Ἄν λοιπὸν λάβωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν τὰς παρατηρήσεις ταύτας, ὡς καὶ τὰ εὐρεθέντα ἐντὸς τῶν προκλιωνίων πάγων διάφορα προϊόντα φυτικὰ καὶ ζωικὰ, ὡς σκελετοὺς μαστοδόντων, ὀδόντας κοινούς καὶ ἀμυντηρίου ἐλεφάντων, σ-τελέγη κωνοφόρων, πειθόμεθα ὅτι ἡ ἡπειρος ἐκεῖνη ὑπῆρξεν ἄλλοτε γῆ εὐφορος κατοικουμένη ὑπὸ ζώων βεβαίως, πιθανῶς δὲ καὶ ὑπὸ ἀνθρώπων· ὅτι ἐντὸς αὐτῆς κατεχώσθησαν τὰ πυκνὰ δάση τῶν προϊστορικῶν περιόδων, σχηματίσαντα τ' ἀνθρακικὰ κοιτάσματα, τὰ ὅποια θὰ κατορθώσωμεν νὰ ἐξορύξωμεν. Ναι! Ἡπειρος ἐκτείνεται περὶ τὸν Πόλον, ἡπειρος παρθένος, μὴ πατηθεῖσα ὑπὸ ἀνθρώπου καὶ ἐπ' αὐτῆς μέλλομεν ν' ἀνυψώσωμεν τὴν σημαίαν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς! »

Βροντώδεις ἐπευφημῖαι συνώδευσαν τοὺς τελευταίους λόγους τοῦ ρήτορος.

Ὅταν δ' αἱ τελευταῖαι ἀπηχῆσεις αὐτῶν ἐσβέσθησαν εἰς τὰς ἐσχάτιας τῆς πλατείας ἠκούσθη ἡ ὀξεῖα φωνὴ τοῦ ταγματάρχου Δόνελαν λέγουσα :

« Ἐπτὰ λεπτὰ παρῆλθον ἤδη ἀπὸ τὰ δέκα ὅσα μᾶς ἐχρειάζοντο διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν Πόλον!

— Εἰς τρία λεπτὰ θὰ φθάσωμεν, » ἀπήντησε ψυχρῶς ὁ πρόεδρος Βαρβικάν.

Καὶ ἐξηκολούθησεν:

« Ἄλλ' ἂν τὸ κτῆμα τῆς εταιρίας εἶναι ἡπειρος καὶ ἂν ὡς ἔχομεν λόγους νὰ πιστεύωμεν ἡ ἡπειρος αὕτη εἶναι ὑψηλοτέρα τῆς θαλάσσης οὐδὲν ἤττον βέβαιον εἶναι ὅτι καλύπτεται ὑπὸ προκλιωνίων πάγων καὶ εἶναι πεφραγμένη δι' ἀδικατῶν παγοβούνων ὑπὸ τοιοῦτους δ' ὄρους

ἡ ἐκμετάλλευσίς αὐτῆς θὰ ἦτο δύσκολος... »

— Ἀδύνατος! εἶπεν ὁ Γιᾶν Χάραλδ, δούς μείζονα ἔμφασιν εἰς τὴν παρατήρησίν του ταύτην διὰ ζωηρᾶς χειρονομίας.

— Ἀδύνατος, ἔστω! ἀπεκρίθη ὁ Ἰμπεῦ Βαρβικάν. Ἄλλ' ἀκριβῶς διὰ τοῦτο ἐνετείναμεν ὅλας τὰς προσπάθειάς μας ὅπως τὴν καταστήσωμεν δυνατὴν. Καὶ ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχωμεν τοῦ λοιποῦ ἀνάγκην πλοίων ἢ ἐλκύθρων ὅπως μεταβῶμεν εἰς τὸν Πόλον, ἀλλὰ διὰ τῶν ἡμετέρων μεθόδων ἢ τῆζις τῶν πάγων, καὶ τῶν παλαιῶν καθὼς καὶ τῶν νέων, θὰ συντελεσθῇ ὡς διὰ γοητείας, χωρὶς νὰ δαπανήσωμεν πρὸς τοῦτο οὐδὲ ἓν δολλᾶριον ἐκ τοῦ κεφαλαίου μας, χωρὶς νὰ χάσωμεν οὐδὲ μίαν στιγμὴν ἐκ τῆς ἐργασίας μας! »

Σιγὴ ἀπόλυτος ἐπεκράτησε τότε· ἦτο φανερόν ὅτι ἐφθασεν ἡ ψυχολογικὴ στιγμὴ, κατὰ τὴν λεπτὴν παρατήρησιν ἣν ὁ Δὴν Τούδριγκ ἐψιθύρισε εἰς τὸ ὠτίον τοῦ Ἰακώβου Γιάνσεν.

« Κύριοι ἐπανέλαθεν ὁ πρόεδρος τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου, ὁ Ἀρχιμήδης ἐζήτει μόνον ποῦ νὰ σταθῇ, διὰ νὰ κινήσῃ τὸν κόσμον. Λοιπὸν! τὸ ζητούμενον ὑπ' αὐτοῦ στήριγμα ἡμεῖς τὸ εὐρομεν! τὸν μοχλὸν τοῦ ὁποίου εἶχεν ἀνάγκην ὁ μέγας Συρακούσιος γεωμέτρης ἡμεῖς τὸν κατέχομεν! Εἴμεθα λοιπὸν εἰς θέσιν νὰ μετατοπίσωμεν τὸν Πόλον!.. »

— Νὰ μετατοπίσετε τὸν Πόλον!.. ἀνέκραζεν ὁ Ἐρικ Βάλδενακ.

— Ὁχι νὰ μὴ τὸν φέρετε καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν! » ἀνεφώνησεν ὁ Γιᾶν Χάραλδ.

Προφανῶς ὁ πρόεδρος Βαρβικάν δὲν ἠθελεν ἀκόμη νὰ διευκρινήσῃ τὸ πρᾶγμα, διότι ἐξηκολούθησε λέγων :

« Τὸ δὲ στήριγμα ἐκεῖνο... »

— Μὴ τὸ εἶπετε!.. Μὴ τὸ εἶπετε!.. ἀνέκραζεν εἰς τῶν παρευρισκομένων διὰ βροντώδους φωνῆς.

— Ὁ δὲ μοχλὸς ἐκεῖνος... »

— Μὴ φανερώσετε τὸ μυστικόν!.. μὴ! ἀνέκραζαν διὰ στενωρείας φωνῆς οἱ πλείστοι τῶν ἀκρατῶν.

— Δὲν θὰ τὸ φανερώσωμεν! » εἶπεπεν ὁ πρόεδρος Βαρβικάν.

Εὐνόητον εἶνε ὁπόσον ἡ ἀπάντησις αὕτη παρῶζνε τοὺς Εὐρωπαϊοὺς ἀντιπροσώπους, ἀλλὰ μεθ' ὅλας τὰς διαμαρτυρήσεις των ὁ ρήτωρ δὲν ἠθέλησε τίποτε περισσότερο νὰ γνωστοποιήσῃ, περιορισθεὶς μόνον νὰ προσθήσῃ :

« Ἦδη θέλω σᾶς ἀνακοινώσῃ τὰ ἐξαγόμενα τῆς μηχανικῆς ἐργασίας, — ἐργασίας πρωτοφανοῦς καὶ πρωτακούστου εἰς τὰ χρονικὰ τῆς

βιομηχανίας, — τὴν ὁποίαν πρόκειται ν' ἀναλάβωμεν καὶ ἀποπερατώσωμεν, διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν χρηματικῶν κεφαλαίων σας.

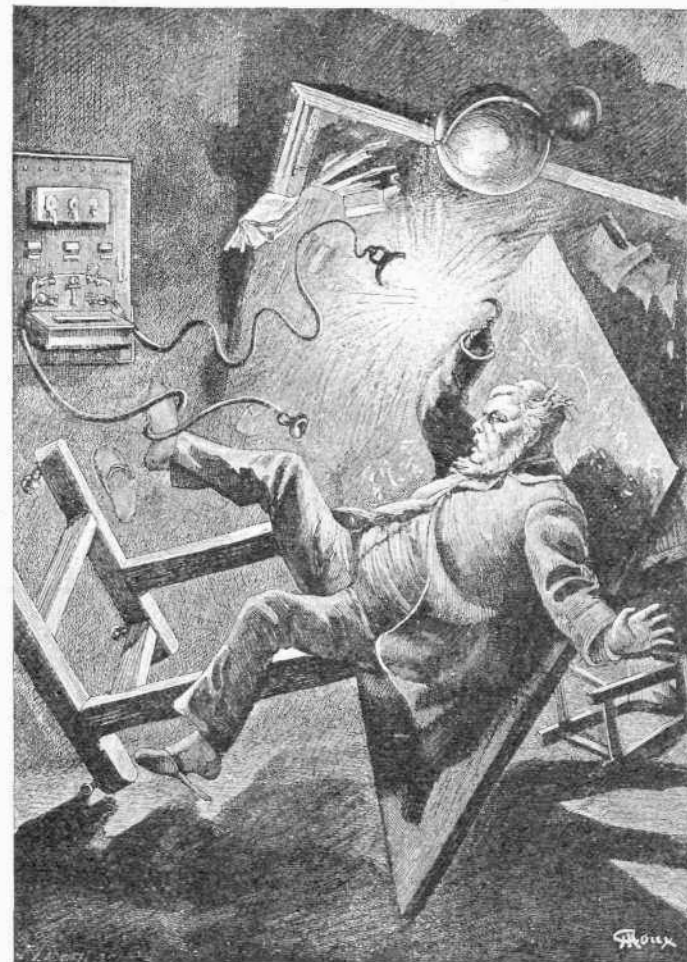
— Ἀκούσατε! ἀκούσατε! »

Ἡ παρακéléυσις ἦτο περιττὴ· διότι πάντες ἐνέτειναν τὰ ὦτα.

« Καὶ ἐν πρώτοις, ἐξηκολούθησεν ὁ πρόεδρος Βαρβικάν, ἡ ἀρχικὴ ἰδέα τοῦ ἡμετέρου ἔργου ὀφείλεται εἰς ἓνα τῶν σοφωτάτων, τῶν ἐπιφα-

— Ζήτω, ζήτω ὁ Μάστων!... » ἀνέκραζεν ὅλη ἡ συνέλευσις, ἠλεκτρισθεῖσα ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ ἐξόχου, ἀλλὰ καὶ παραδόξου τούτου προσώπου.

Ἀπερίγραπτος εἶναι ἡ συγκίνησις ἣν ἡ μίστρας Εὐαγγελία Σκόρβιτ ἠσθάνθη ἀκούσασα τὰς ὑπὲρ τοῦ ἐνδόξου μαθηματικοῦ ἐπευφημίας, αἵτινες εὐφροσύνως ἀντήχησαν μέχρι τῶν μυχιαιτάτων τῆς καρδίης αὐτῆς.

Ὁ Ι. Τ. Μάστων ἀνετράπη καὶ προσέκρουσεν εἰς τὸν μαυροπίνακα (σελ. 235).

νεστάτων καὶ τῶν μάλιστα εἰς τὸν σύλλογον ἀφωσιωμένων συναδέλφων μας. Εἰς τοῦτον δ' ἐπίσης ἀνήκει καὶ ἡ δόξα τῆς διατυπώσεως ὅλων τῶν ὑπολογισμῶν, οἵτινες κατέστησαν δυνατὴν τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἰδέας, διότι ἡ μὲν ἐκμετάλλευσίς τῶν πολιτικῶν λιθνεθρακῶνων εἶνε ἀπλῆ παιδιὰ, ἀλλ' ἡ τοῦ πόλου μετατόπισις ἦτο πρόβλημα, τοῦ ὁποίου ἡ λύσις μόνον διὰ τῆς ἀνωτέρας μηχανικῆς ἦτο δυνατὴ. Διὰ τὸν λόγον δὲ τοῦτον ἐζητήσαμεν τὴν συνδρομὴν τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος, τοῦ ἀξιότιμου γραμματέως τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου.

Ἐκεῖνος δὲ μετριοφρόνως περιωρίσθη νὰ κλίνη ἡρέμα τὴν κεφαλὴν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ νὰ χαιρετίσῃ διὰ τοῦ ἄκρου τοῦ ἀγκίστρου του τὴν ἐνθουσιῶσαν συνέλευσιν.

« Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἀκόμη, ἀγαπητοὶ μέτοχοι, τοῦ μεγάλου συλλαλητηρίου, ἐπανέλαθεν ὁ πρόεδρος Βαρβικάν, ὅπερ ἐώρτασε τὴν εἰς Ἀμερικὴν ἔλευσιν τοῦ Γάλλου Μιχαὴλ Ἀρδάν, ὀλίγους μῆνας πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μας διὰ τὴν Σελήνην... »

Ὁ παραδόξος Γιαγκῆς ὠμίλει μετὰ τσαούτης ἀφελείας περὶ τοῦ ταξιδίου ἐκεῖνου, ὡς ἂν

ἐπρόκειτο περί ἀπλῆς μεταβάσεως ἀπὸ Βαλτιμώρας εἰς Νέαν Ὑόρκην.

α... ὁ I. T. Μάστων εἶπεν: Ἄς ἐπινοήσωμεν μηχανάς, ἃς εὐρωμεν τὸ κατάλληλον ὑπομόχλιον καὶ ἃς μετακινήσωμεν τὸν ἄξονα τῆς Γῆς — Μάθετε λοιπὸν πάντες ὅσοι μὲ ἀκούετε τὴν στιγμήν ταύτην ὅτι αἱ μηχαναὶ ἐπενοήθησαν, τὸ ὑπομόχλιον εὐρέθη, πᾶσαν δὲ τὴν δύναμιν ἡμῶν θὰ καταβάλωμεν εἰς τὴν μετατόπισιν τοῦ γήινου ἄξονος!»

Ἐπὶ τινος στιγμῆς ἡ συνέλευσις διετέλεσεν ὑπὸ τὸ κράτος καταπλήξεως, δυναμένης νὰ μεταφρασθῆ μόνον διὰ τῆς χυδαίας ἀλλ' εἰκονικωτάτης φράσεως: «Τὸ παραξεκοντάκιασες!»

«Πῶς; ἔχετε τὴν ἀξίωσιν νὰ μετατοπίσετε τὸν ἄξονα; ἀνεφώνησεν ὁ ταγματάρχης Δόλλαν.

— Μάλιστα, κύριε, ἀπήντησεν ὁ πρόεδρος Βαρβικάν, ἡ μᾶλλον ἔχομεν τὸ μέσον νὰ δημιουργήσωμεν νέον ἄξονα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ τελεῖται τοῦ λοιποῦ ἡ ἡμερησία κίνησις τῆς γῆς.

— Νὰ μεταβάλετε τὴν περιστροφικὴν κίνησιν τῆς γῆς! ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ συνταγματάρχης Καρκῶφ, τοῦ ὁποίου ἀπήστραψαν οἱ ὀρθαλμοί.

— Βεβαίως καὶ χωρὶς νὰ μεταβάλωμεν τὴν διάρκειαν αὐτῆς! ἀπήντησεν ὁ πρόεδρος Βαρβικάν. Σκοποῦμεν ἀπλούστατα νὰ μετατοπίσωμεν τὸν Πόλον σχεδὸν ἐπὶ τῆς ἐβδόμηκαστῆς ἐβδόμης μοίρας εἰς τρόπον ὥστε ἡ Γῆ νὰ ἐξομοιωθῆ πρὸς τὸν πλανήτην Δία, τοῦ ὁποίου ὁ ἄξων εἶνε σχεδὸν κάθετος ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς τροχιάς του· ἡ δὲ κατὰ εἰκοσι τρεῖς μοίρας καὶ εἰκοσι ὀκτῶ πρῶτα λεπτὰ μετατόπισις αὕτη τοῦ ἄξονος θ' ἀρκέσῃ ὥπως τὸ ἡμέτερον πολικὸν κτήμα δεχθῆ ποσότητα ἡλιακῆς θερμότητος ἰκανὴν νὰ τῆξῃ τοὺς ἀπὸ χιλιάδων αἰώνων συσσωρευμένους ἐκεῖ πάγους.»

Ἡ συνέλευσις ἤκροατο μετ' ἀγωνίας, οὐδεὶς δ' ἐφαντάσθη νὰ διακόψῃ τὸν ῥήτορα, οὐδὲ κἂν δι' ἐπευφημίας. Τοὺς πάντας εἶχε σαγηνεύσῃ ἡ εὐφρεστάτη καὶ ἀπλουστάτη συνάμα ἰδέα ἐκείνη τῆς μετατοπίσεως τοῦ ἄξονος περὶ τὸν ὁποῖον κινεῖται ἡ ὑδρόγειος σφαῖρα.

Οἱ δὲ Εὐρωπῆσιοι ἀντιπρόσωποι κατάπληκτοι, ἐνεοὶ καὶ αὐτόχρημα ἐκμηδενισμένοι διετέλουν βωβοὶ καὶ παραζαλισμένοι.

Ἀλλὰ παγωδέστατα ἀντήχησαν χειροκροτήματα ὅτε ὁ πρόεδρος ἐπέβη τὸν λόγον του διὰ τοῦ ἐπομένου ὑψηλοῦ ἐν τῇ ἀπλότητι του συμπεράσματος:

«Λοιπὸν αὐτὸς ὁ ἥλιος θ' ἀναλάβῃ τὴν φροντίδα νὰ διαλύσῃ τοὺς πάγους, τοὺς παγετῶνας καὶ τὰ παγόβουνα, καὶ νὰ καταστήσῃ ἐφικτὴν τὴν προσέγγισιν τοῦ Πόλου!

— Ὡστε ἠρώτησεν ὁ ταγματάρχης Δόλλαν, ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Πόλον, ὁ Πόλος θὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτόν;

— Ἀκριβῶς! ἀπήντησεν ὁ πρόεδρος Βαρβικάν!

H'.

Ἄκουε γίνεταί λόγος περὶ τῆς ἀφομοιώσεως τῆς Γῆς πρὸς τὸν Δία.

Ἀφορμὴν εἰς τὴν ἐνθουσιώδη πρότασιν τοῦ I. T. Μάστωνος περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄξονος τῆς Γῆς, τόσον ἐπικαίρως μνημονευθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ῥήτορος, εἶχε δῶσθαι ὁ τολμηρὸς καὶ μεγαλεπίβολος ἐκείνος Γάλλος, ὁ Μιχαὴλ Ἀρδάν, εἰς ἐκ τῶν ἠρώων τοῦ Ταξειδίου ἀπὸ τῆς Γῆς εἰς τὴν Σελήνην, ὁ τοῦ προέδρου Βαρβικάν καὶ τοῦ λοχαγοῦ Νικολ συντροφος, ὅστις κατὰ τὸ πρὸς τιμὴν του γενόμενον συλλαλητήριον εἶχε τονίσῃ διθυραμβικὸν ὕμνον ὑπὲρ τοῦ σπουδαιοτάτου πλανήτου τοῦ ἡμετέρου συστήματος. Ἐν τῷ πανηγυρικῷ του ἐκείνῳ δὲν παρέλιπε νὰ ἐξάρῃ τὰ ἰδιαίτερα πλεονεκτήματα τοῦ πλανήτου ἐκείνου. Ὅθεν κατὰ τὸ πρόβλημα, ὅπερ ἔλυσεν ὁ ἔξοχος μαθηματικὸς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου, νέος ἄξων περιστροφικῆς κινήσεως ἐμελλε νὰ ὑποκαταστήσῃ τὸν παλαιόν, περὶ τὸν ὁποῖον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου στρέφεται ἡ Γῆ, περιπλέον δὲ ὁ ἄξων οὗτος θὰ ἦτο κάθετος ἐπὶ τῆς τροχιάς της. Ὑπὸ τοὺς ὄρους τούτους ἡ κλιματολογικὴ κατάστασις τοῦ παλαιοῦ Βορείου Πόλου θὰ ἐγένετο ἀκριβῶς ὁμοία πρὸς τὴν τοῦ Τρόνδιεμ ἐν Νορβηγίᾳ κατὰ τὸ ἔαρ. Ὡστε ὑπὸ τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας ὁ παλαιοκρυσταλλικὸς θώραξ τοῦ πόλου ἐμελλε νὰ διαλυθῆ αὐτομάτως, ἐνῶ συγχρόνως ἡ κλιματολογικὴ διαίρεσις τοῦ ἡμετέρου πλανήτου θ' ἀφομοιοῦτο πρὸς τὴν τοῦ Διός.

Πραγματικὴ ἡ κλίσις τοῦ ἄξονος τοῦ πλανήτου τούτου, ἡ ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡ γωνία ἡ σχηματιζομένη ἐκ τοῦ ἄξονος καὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς ἐκλειπτικῆς αὐτοῦ εἶναι 88° 16'. Ἐὰν ἡ κλίσις αὕτη εἶχε μίαν μοῖραν καὶ 47 πρῶτα λεπτὰ περιπλέον, ὁ ἄξων τοῦ Διός θὰ ἦτο μαθηματικῶς κάθετος ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς περὶ τὸν ἥλιον τροχιάς του.

Ἀνάγκη ὅμως νὰ ἐννοηθῆ καλῶς ὅτι ἡ ἀπόπειρα εἰς τὴν ἐμελλε νὰ προβῆ ἡ νέα Ἐταιρία πρὸς τροποποίησιν τῶν σημερινῶν νόμων τῆς κινήσεως τῆς Γῆς δὲν ἔτεινε, κυρίως εἰπεῖν, εἰς τὴν μεταστροφήν τοῦ γήινου ἄξονος. Τοιοῦτο ἀποτέλεσμα δὲν ἦτο δυνατόν νὰ προκύψῃ μηχανικῶς, ὁσηδὴποτε καὶ ἂν ἦτο ἡ καταβληθεῖσα δυνάμις. Ἡ Γῆ δὲν στρέφεται, ὡς ἡ ὄρεσις εἰς τὴν σοῦβλαν, περὶ ὕλικόν ἄξονα, τὸν ὁποῖον δύναται πᾶς τις νὰ λάβῃ εἰς χεῖρας ἢ νὰ μετατοπίσῃ κατὰ βούλησιν. Ἄλλ' ἄφ' ἧς στιγμῆς τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμήδους ζητηθὲν ὑπομόχλιον καὶ ὁ ὑπὸ τοῦ I. T. Μάστωνος ἐπινοηθεῖς

μοχλὸς ἦσαν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν παραβόλων τούτων μηχανικῶν, ἡ δημιουργία νέου ἄξονος ἦτο δυνατὴ, καὶ μάλιστα ὄχι καὶ πολὺ δύσκολος.

Ὅπωςδὴποτε ἀφοῦ οὗτοι ἐφαίνοντο ἐπιμένοντες νὰ κρατήσωσιν ἀπόκρυφον τὴν ἐφεύρεσιν τῶν ταύτην μέχρι νεωτέρας διαταγῆς, κατ' ἀνάγκην ἔπρεπεν οἱ ἄλλοι νὰ περιορισθῶσιν εἰς τὴν μελέτην τῶν ἐπακολουθημάτων αὐτῆς.

Τοῦτο δὲ καὶ ἐπραξάν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς αἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ περιοδικὰ συγγράμματα ὅλου τοῦ κόσμου, ὑπομνησκόντα τοὺς εἰδότας καὶ διδάσκοντα τοὺς ἀμαθεῖς τίνα τ' ἀποτελέσματα, ἅτινα προέρχονται ἐκ τοῦ σχεδὸν καθέτου τοῦ ἄξονος τοῦ Διός ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς τροχιάς του.

Ὁ Ζεὺς, ἀποτελῶν ὡς καὶ ὁ Ἑρμῆς, ἡ Ἀφροδίτη, ἡ Γῆ, ὁ Ἄρης, ὁ Κρόνος, ὁ Οὐρανὸς καὶ ὁ Ποσειδῶν μέρος τοῦ Ἡλιακοῦ συστήματος κινεῖται εἰς ἀπόστασιν διακοσίων περίπου ἐκατομμυρίων λευγῶν ἀπὸ τῆς κοινῆς ἐστίας, ἔχων ὄγκον χιλιάς τετρακοσίας φορὰς περίπου μεγαλύτερον τοῦ ὄγκου τῆς Γῆς.

Ἄν λοιπὸν ὑπάρχει «διὸς ζωὴ», ἂν δηλαδὴ ὑπάρχουσι κάτοικοι ἐν τῷ πλανήτη Δί, ἔχουσιν οὗτοι τὰ ἐξῆς θέβαια πλεονεκτήματα:

Καὶ ἐν πρώτοις, κατὰ τὴν ἡμερησίαν περιστροφήν τοῦ Διός, τελουμένην εἰς ἐννέα μόνον ὥρας καὶ πενήτηκοντα πέντε λεπτὰ, αἱ ἡμέραι εἰσὶ διαρκῶς ἴσαι ἐπὶ οἰουδὴποτε πλάτους, ἦτοι τῆς μὲν ἡμέρας ἡ διάρκεια εἶναι 4 ὥραι καὶ 77 λεπτὰ, τῆς δὲ νυκτὸς ὁμοίως 4 ὥραι καὶ 77 λεπτὰ.

«Νὰ λαμπρὸν πᾶγμα δι' ἀνθρώπους ἔχοντας τάξιν. Θὰ καταγοητευθῶσιν ὑποτασσόμενοι εἰς τοιοῦτους κανόνας!» παρετήρησαν οἱ παραδεχόμενοι τὴν ὑπαρξίν τῶν Διῶν.

Τὸ αὐτὸ λοιπὸν θὰ συνέβαινε καὶ ἐπὶ τῆς Γῆς, ἂν ὁ πρόεδρος Βαρβικάν ἤθελε πραγματοποιήσῃ τὸ σχέδιόν του, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἐπειδὴ ἡ περὶ τὸν νέον ἄξονα περιστροφή τῆς Γῆς χρονικῶς δὲν ἤθελεν ἀυξήθῃ, οὔτε ἐλαττωθῆ, εἰκοσιτέσσαρες δὲ ὥραι θὰ ἐχώριζον πάντοτε δύο ἀλλεπαλλήλους μεσημβρίας, αἱ νύκτες καὶ αἱ ἡμέραι θὰ ἦσαν ἀκριβῶς δωδεκάωροι ἐν οἰουδὴποτε σημείῳ τῆς γῆς. Τὸ λυκαυγὲς καὶ τὸ λυκόφως θὰ ἐμήκυνον τὰς ἡμέρας κατ' ἴσον πάντοτε χρόνον, καὶ ἠθέλομεν ζῆ ἐν διαρκεί ἰσημερίᾳ, ὡς ἔχομεν πάντες οἱ κάτοικοι τῆς Γῆς μόνον τὴν 9 Μαρτίου καὶ τὴν 9 Σεπτεμβρίου ὅτε τὸ φωτεινὸν ἄστρον διαγράφει τὴν φαινομένην καμπύλην του ἐν τῷ ἐπιπέδῳ τοῦ Ἰσημερινοῦ.

«Τὸ περιεργότατον ὅμως καὶ ἐξ ἴσου σπουδαῖον κλιματολογικὸν φαινόμενον, προσέθετον εὐλόγως οἱ ἐνθουσιώδεις ὑπέρμαχοι τῆς μεταβολῆς, θὰ εἶνε ἡ ἔλλειψις τῶν ὥρων τοῦ ἔτους!»

Τῶντι, αἱ ἐτήσιοι αὐταὶ μεταλλαγαί, αἱ γνωσταὶ ὑπὸ τὰ ὀνόματα ἔαρ, θέρος, φθινόπωρον, χειμῶν, προέρχονται ἐκ τῆς κλίσεως τοῦ ἄξονος ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς ἐκλειπτικῆς. Οἱ Διῶι ἀγνοοῦσι τὰς ὥρας ταύτας, ὅθεν καὶ οἱ Γῆνιοι θὰ τὰς λησμονήσωσιν. Ἀφ' ἧς δὲ στιγμῆς ὁ νέος ἄξων θὰ εἶνε κάθετος ἐπὶ τῆς ἐκλειπτικῆς, θὰ ἐκλίπωσι πλέον καὶ αἱ κατεψυγμέναι καὶ αἱ διακεκαυμέναι ζῶναι, καὶ ἡ Γῆ θὰ ἔχῃ μίαν μόνον ζώνην εὐκρατον.

Καὶ ἰδοὺ διὰ ποῖον λόγον:

Τί εἶνε διακεκαυμένη ζώνη; Εἶνε τὸ τρίμα τῆς γῆνης ἐπιφανείας τὸ περιλαμβανόμενον μεταξὺ τοῦ τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου καὶ τοῦ τροπικοῦ τοῦ Αἰγόκερω. Πάντα τὰ σημεῖα τῆς ζώνης ταύτης ἔχουσι τοῦτο τὸ ἰδιόζον, ὅτι βλέπουσι δις τοῦ ἔτους τὸν ἥλιον εἰς τὸ ζενίθ αὐτῶν, ἦτοι εἰς τὸ κατακόρυφον σημεῖον τοῦ οὐρανοῦ των, ἐνῶ εἰς τὰ σημεῖα τῶν τροπικῶν τὸ φαινόμενον τοῦτο μόνον ἀπαξ τοῦ ἔτους συμβαίνει.

Τί εἶνε εὐκρατος ζώνη; Τὸ μέρος τῆς Γῆς τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει τὰς μεταξὺ τῶν τροπικῶν καὶ τῶν Πολικῶν κύκλων χώρας, ἀπὸ τῆς 23°28' μέχρι τῆς 66°52' Πλάτους, εἰς τὰς ὁποίας ὁ ἥλιος ἀνέρχεται μὲν καθ' ἑκάστην ὑπεράνω τοῦ ὀρίζοντος, ἀλλ' οὐδέποτε φθάνει ὑψόμενος μέχρι τοῦ Ζενίθ.

Τί δ' εἶνε κατεψυγμένη ζώνη; Αἱ περὶ τοὺς Πόλους χώραι ἐκείναι τὰς ὁποίας ὁ ἥλιος ἐγκαταλείπει παντελῶς ἐπὶ τινος χρόνον, ἐν αὐτῷ τῷ Πόλῳ παρατεινόμενον καὶ μέχρις ἐξ μηνῶν.

Εὐνόητον λοιπὸν καθίσταται ἐκ τούτων ὅτι ἐπακολούθημα τῆς διαφορᾶς τοῦ ὕψους, εἰς ὃ φθάνει ὁ ἥλιος ὑπεράνω τοῦ ὀρίζοντος εἶνε ἐν μὲν τῇ διακεκαυμένῃ ζώνῃ θερμότης ὑπερβολικὴ, ἐν τῇ εὐκράτῳ θερμότης μετρία, ποικιλουσα ὅμως ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως ἀπὸ τῶν τροπικῶν καὶ τέλος ἐν τῇ κατεψυγμένῃ ὑπερβολικὸν ψῦχος ἀπο τῶν Πολικῶν κύκλων μέχρι τῶν Πόλων.

Τὸ κάθετον ὅμως τοῦ ἄξονος ἤθελε μεταβάλλῃ τὴν κατάστασιν ταύτην τῶν πραγμάτων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς. Ὁ ἥλιος ἀπαρεγκλιτῶς θὰ ἐμενεν ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ Ἰσημερινοῦ, διαγράφων καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἐπὶ δώδεκα ὥρας καθ' ἑκάστην τὴν τακτικὴν τροχίαν του καὶ ἀνερχόμενος πρὸς τὸ κατακόρυφον σημεῖον τοῦ οὐρανοῦ, μέχρις ἀποστάσεως ἀπ' αὐτοῦ ἴσης πρὸς τὸ πλάτος ἐκάστου τόπου, ἐπομένως τόσον ὑψηλότερα ὅσον ὁ τόπος οὗτος εἶνε πλησιέστερος πρὸς τὸν Ἰσημερινόν. Οὕτω εἰς τοὺς τόπους τοὺς κειμένους εἰς τὴν εἰκοστὴν μοῖραν πλάτους, ὁ ἥλιος θ' ἀνῆρχετο καθ' ἑκάστην μέχρις ἐβδομήκοντα μοιρῶν ὑπεράνω τοῦ ὀρίζοντος, εἰς τοὺς τόπους τοὺς κειμένους εἰς τὴν τεσσαρακοστὴν ὀγδόην

μοίρων, μέχρι τεσσαράκοντα δύο μοιρών και εις τους εύρισκομένους επί τῆς ἐξηκοστῆς ἐβδομῆς μοίρας, μέχρις εἴκοσι τριῶν μοιρών. Αἱ δὲ ἡμέραι θὰ εἶχον τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς διάρκειαν μετρούμεναι ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ὅστις θ' ἀνέτελλε καὶ θὰ ἔδωκεν ἀνά πᾶσαν δωδεκάτην ὥραν εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον τοῦ ὀρίζοντος.

«Πόσον ὠφέλιμον εἶνε αὐτό! ἔλεγον οἱ φίλοι τοῦ προέδρου Βαρβικᾶν. Ἐκαστος, ἀναλόγως

πλέον ἐπὶ τοῦ στερεώματος τινὰς τῶν ἀστερισμῶν καὶ τῶν ἀστέρων, οὓς πρότερον ἔβλεπε, ὁ δὲ ποιητὴς δὲν θὰ ἠδύνατο πλέον νὰ χρησιμοποιοῖ εἰς τοὺς στίχους του τὰς μακρὰς ἡμέρας τοῦ θέρους καὶ τὰς ἀπεράντους νύκτας τοῦ χειμῶνος· ἀλλ' ὑπὸ γενικὴν ἔποψιν ἡ ὠφέλεια θὰ ἦτο μεγίστη.

«Περίπλεον, ἐπανελάμβανον αἱ εἰς τὸν πρόεδρον Βαρβικᾶν ἀφωσιωμέναι ἐφημερίδες, ἀφ' οὗ

Ζήτω, ζήτω ὁ Μάσταυ! (σελ. 261)

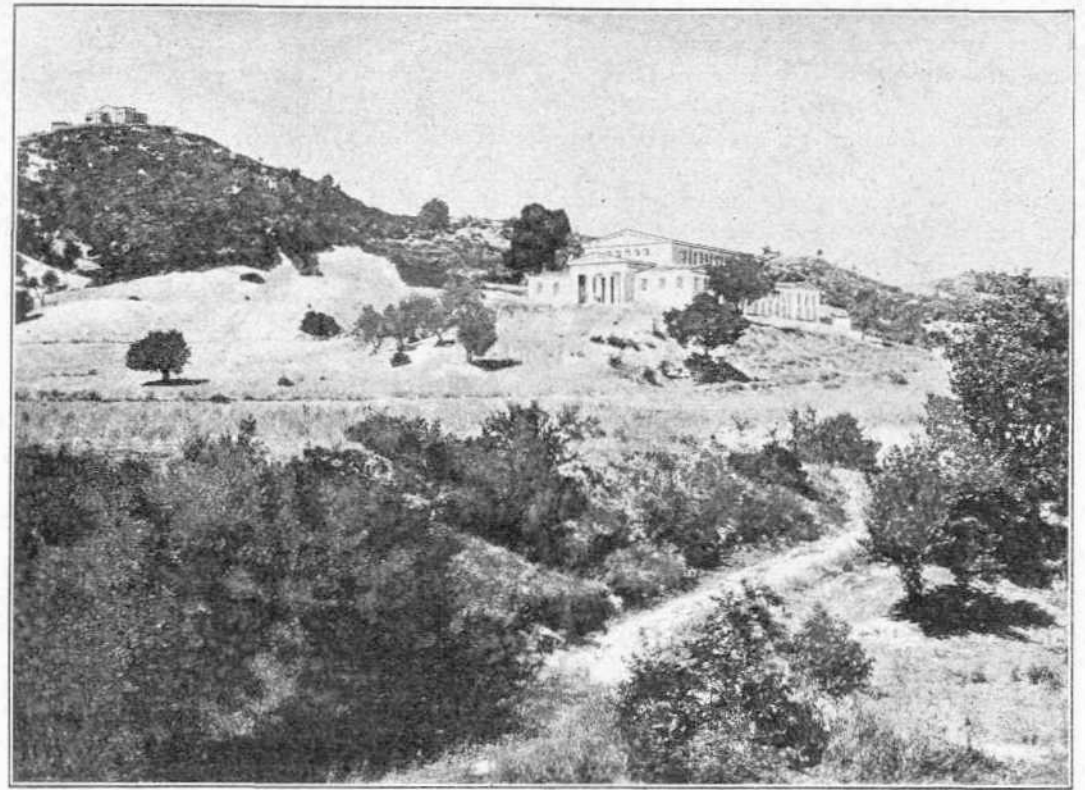
τῆς ἰδιοσυγκρασίας του, θὰ ἔμπορῆ νὰ ἐκλέγη τὸ ἀμετάβλητον κλίμα τὸ ὄφελον εἰς τοὺς κατάρρους καὶ τοὺς ρευματισμούς του, ἀφοῦ θὰ εἶνε ἄγνωστοι πλέον εἰς τὴν σφαῖραν μας αἱ σημερινὰ δυσάρεστοι μεταβολαὶ τῆς θερμοκρασίας.»

Ἐν συντομίᾳ, ὁ πρόεδρος Βαρβικᾶν καὶ οἱ περὶ αὐτόν, νεώτεροι Τιτᾶνες, ἐπεχειροῦν τὴν μεταβολὴν τῆς καταστάσεως, τῆς καθεστηκυίας ἀφ' ὅτου ἡ γῆνιν σφαῖρα, κλίνουσα ἐπὶ τῆς τροχίας της, συνεπυκνώθη καὶ ἐσχημάτισε τὴν Γῆν, ὅποια εἶνε σήμερον.

Εἶνε ἀληθές ὅτι ὁ ἀστρονόμος δὲν θὰ ἔβλεπε

καὶ ἡ παραγωγή τῶν προϊόντων τῆς γῆς θὰ τακτοποιηθῆ, ὁ ἀγρονόμος θὰ δύναιτο νὰ ἐκλέγη τὴν κατάλληλον θερμοκρασίαν δι' ἕκαστον φυτόν.

— Ἐχει καλῶς! ἀπάντων τὰ ἐχθρικῶς διακειμενα φύλλα, ἀλλὰ μήπως δὲν θὰ ἔχωμεν πάντοτε βροχὰς, χαλάζας, τρικυμίας, καταιγίδας, σίφωνας, καὶ πάντα ἐνὶ λόγῳ τὰ μετεωρολογικὰ φαινόμενα, τὰ ὅποια μεγίστας καταστροφὰς φέρουσιν ἐνίοτε εἰς τὰς συγκομιδὰς καὶ ἐπομένως καὶ εἰς τὰς περιουσίας τῶν καλλιεργητῶν;

ΤΟ ΕΝ ΟΛΥΜΠΙΑ ΜΟΥΣΕΙΟΝ
(Ἐκ αὐτογραφίας τῶν Ἀδίκ. Ρωμαίων)

— Ἀναμφιβόλως, ἀπεκρίνοντο ἐν χορῷ οἱ φίλοι, ἀλλ' αἱ καταστροφὰὶ αὐταὶ θὰ εἶνε πιθανῶς σπανιώτεροι, ἔνεκα τῆς κλιματολογικῆς τάξεως ἧτις θὰ ἐμποδίσῃ τὰς διαταράξεις τῆς ἀτμοσφαιρας! Ναί! ἡ ἀνθρωπότης μεγάλως θὰ ὠφελῆθῃ ἀπὸ τὴν νέαν ταύτην κατάστασιν τῶν πραγμάτων, ἧτις θ' ἀποτελίσῃ ἀληθῆ μεταμόρφωσιν τῆς γῆνιν σφαῖρας! ἡ δὲ ἐταιρία Βαρβικᾶν καὶ Σα θὰ προσφέρῃ μεγίστην ἐκδούλευσιν καὶ εἰς τὴν παρούσαν καὶ εἰς τὰς μελλούσας γενεάς, καταργούσα πλὴν τῆς ἀνισότητος τῶν ἡμερῶν καὶ τῶν νυκτῶν, τὴν ὀχληρὰν ποικιλίαν τῶν ὥρων τοῦ ἔτους! Διὰ τῆς μεταβολῆς ταύτης, ὡς ἔλεγεν ὁ Μιχαὴλ Ἀρδάν, ἡ γῆνιν σφαῖρα ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχει κατὰ τόπους ἡ ὑπερβολικὸς καύσων ἢ ὑπερβολικὸν ψῦχος, θὰ παύσῃ πλέον τοῦ νὰ εἶνε ὁ πλανήτης τῶν κατάρρων καὶ τῶν περιπνευμονιῶν. Ἄν δὲ κανεὶς κρυολογήσῃ, αὐτὸς θὰ πταίῃ, διότι εὐκάλον εἰς πάντα θὰ εἶνε νὰ ἐκλέγη ὡς τόπον κατοικίας του, τὸν καταλληλοτάτον εἰς τοὺς βρόγχους του!»

Ὁ δὲ Ἡλῖος τῆς Νέας Ἰσθμίας, ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 27 Δεκεμβρίου ἐδημοσίευσεν εὐγλωττότατον ἄρθρον, τοῦ ὁποίου ὁ ἐπίλογος εἶχεν ὡς ἑξῆς:

«Τιμὴ εἰς τὸν πρόεδρον Βαρβικᾶν καὶ τοὺς συναδέλφους του! Οἱ τολμηταὶ οὗτοι οὐ μόνον θὰ προσκρτήσωσιν οὕτως εἰπεῖν νέαν ἐπαρχίαν

εἰς τὴν ἀμερικανικὴν ἠπειρον, ἐπεκτείνοντες οὕτω τὸ ἤδη εὐρύτατον κράτος τῆς Ὀμοσπονδίας, ἀλλὰ καὶ θὰ καταστήσωσιν τὴν Γῆν ὑγιεινοτέραν καὶ εὐφορωτέραν, διότι εὐθὺς μετὰ τὴν συγκομιδὴν τῶν κερπῶν θὰ γίνεταί ἡ σπορά, ὁ δὲ σπόρος θὰ βλαστάνῃ τάχιστα, ἀφ' οὗ δὲν θὰ ἐπέργεταί ἀργοπορία ἔνεκα τοῦ χειμῶνος! Οὐ μόνον δ' ὁ ἀνθρακικὸς πλοῦτος τῆς Γῆς θ' αὐξήσῃ διὰ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν νέων λιθανθρακῶνων, δι' ὧν ἐπὶ μακρὰ ἔτη θὰ ἐξασφαλισθῆ ἡ κατανάλωσις τῆς ἀπαραιτήτου ταύτης ὕλης, ἀλλὰ καὶ οἱ κλιματολογικοὶ ὄροι τῆς ἡμετέρας σφαῖρας θὰ μεταβληθῶσιν ἐπὶ τὰ βελτίω! Ὁ Βαρβικᾶν καὶ οἱ συναδέλφοί του θὰ μεταβάλλωσιν τὸ ἔργον τοῦ Δημιουργοῦ, ἐπὶ μεγίστη ὠφέλεια τῶν ὁμοίων των! Τιμὴ εἰς τοὺς ἄνδρας τούτους οἵτινες μέλλουσι νὰ καταλάβωσιν τὴν πρώτην θέσιν ἐν τοῖς εὐεργέταις τῆς ἀνθρωπότητος!»

Θ'.

Ὅπου ἐπιφαίνεται εἰς ἀπὸ μηχανῆς θεός
Γαλλικῆς καταγωγῆς.

Τοιαῦται λοιπὸν ἐμελλον νὰ εἶνε αἱ ὠφέλεια ὅσαι θὰ προήρχοντο ἐκ τῆς μεταβολῆς, ἣν ὁ πρόεδρος Βαρβικᾶν ἐμελλε νὰ φέρῃ εἰς τὸν περιστροφικὸν ἄξονα. Εἶνε γνωστὸν ἄλλως ὅτι ἡ μεταβολὴ αὕτη ἐν ἐλαχίστῳ μόνον μέτρῳ ἐμελλε νὰ ἐπηρεάσῃ τὴν περὶ τὸν ἥλιον περιστροφὴν

τοῦ ἡμετέρου πλανήτου· ἡ Γῆ θὰ ἐξηκολούθει νὰ διαγράφη τὴν ἀπαρέγκλιτον τροχίαν της ἀνά τὸ ἄπειρον, οἱ δὲ νόμοι τοῦ ἡλικκοῦ ἔτους δὲν θὰ ὑφίσταντο ἐπαισθητὴν τινα ἀλλοίωσιν.

Τὰ ἐπακολουθήματα τῆς μεταβολῆς τοῦ ἄξονος παρήγαγον ὡς εἰκόε, καταπληκτικὴν αἰσθησιν, ἀμὰ ὡς ἐγένοντο γνωστὰ ἀνά τὴν ὑψηλίον. Καὶ κατ' ἀρχάς μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἠκούσθη τὸ πρόβλημα τοῦτο τῆς ὑψηλῆς μηχανικῆς. Ἡ προσδοκία τῆς ἀπολαύσεως κλίματος διηνεκοῦς σταθερότητος καὶ ἀναλόγως ἐκάστου τόπου «κατὰ βούλησιν τῶν καταναλωτῶν», ἦτον εἰς ἄκρον σαγηνευτική· ἡ ἰδέα δὲ ὅτι πάντες οἱ θνητοὶ θὰ ἠδύνατο νὰ ἀπολαύσωσι τὸ αἰθρὸν ἐκεῖνο ἔαρ, ὅπερ περιγράφουσι οἱ ἀρχαῖοι ποιηταὶ ὡς ὑπάρχον ἐν ταῖς Νήσοις τῶν Μακάρων, καὶ ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ ἐκλέγῃσι κατὰ βούλησιν ὁροσερότερον ἢ θερμότερον ἔαρ, ἐξήπτε καὶ τῶν ἀπαθεστάτων τὴν φαντασίαν. Ἄλλ' ἡ θέσις τοῦ νέου ἄξονος περὶ τὸν ὅποιον θὰ ἐτελείτο τοῦ λοιποῦ ἡ ἡμερησία περιστροφῆ τῆς Γῆς ἦτο ἀπόρητον, ὅπερ οὔτε ὁ πρόεδρος Βαρβικάν, οὔτε ὁ λοχαγὸς Νικόλ, οὔτε ὁ I. T. Μάστων ἐφαίνοντο διατεθειμένοι νὰ φανερώσωσι εἰς τὸ κοινόν. Ἐμελλον νὰ τὸ ἀποκαλύψωσι πρὸ τῆς ἐπιχειρήσεως ἢ μετ' αὐτήν; Τοῦτο καὶ μόνον ἤρκει διὰ νὰ καταλάβῃ ἀνησυχία τις τὴν κοινὴν γνώμην.

Ἐπειτα καὶ μίᾳ ἀπορίᾳ ἐπῆλθεν εἰς ὅλων τὸν νοῦν, τὴν ὅποιαν μετὰ πολλῆς σπουδῆς ἐσχολίασαν αἱ ἐφημερίδες, ἡ ἐξῆς: διὰ τίνος μηχανικοῦ μέσου θὰ παρήγετο ἡ μεταβολὴ αὕτη, ἥτις προφανῶς ἀπῆται τὴν χρῆσιν τεραστίας δυνάμεως;

Ἡ Ἀγορά, σπουδαῖον περιοδικὸν σύγγραμμά τῆς Νέας Ὑόρκης, παρετήρησεν εὐλογώτατα περὶ τούτου τὰ ἀκόλουθα:

« Ἄν ἡ Γῆ δὲν ἐστρέφετο περὶ ἄξονα, μικρὰ τις σχετικῶς ὠθησις θὰ ἤρκει ἵσως νὰ μεταδώσῃ εἰς αὐτὴν περιστροφικὴν κίνησιν περὶ ἄξονα αὐθαίρετως ὑφισθέντα· ἀλλ' αὕτη δύναται νὰ παραιοιωθῇ πρὸς τεραστίαν γυροσκόπον, κινούμενον μετὰ μεγίστης ταχύτητος, φυσικὸς δὲ νόμος ἀπαιτεῖ ὅπως παρόμοιον ὄργανον τείνῃ νὰ στρέφεται διηνεκῶς περὶ τὸν αὐτὸν ἄξονα, ὡς ὑλικῶς ἀπέδειξεν τοῦτο τὰ περίφημα πειράματα τοῦ Λέοντος Φουκῶ. Ὅθεν θὰ εἴνε δύσκολον, ἀν μὴ ἀδύνατον, νὰ ἐπιτευχθῇ τοιαύτη παρέκκλισις. »

Ἡ παρετήρησις ἦτο ὀρθοτάτη, ἀλλὰ δὲν περιωρίσθη εἰς μόνην αὐτήν. Μετὰ τὸ τεθὲν ζήτημα περὶ τῆς δυνάμεως τῆς ὁποίας θὰ ἐγένετο χρῆσις ὑπὸ τῶν μηχανικῶν τῆς Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἐταιρίας, ὄχι ὀλιγότερον ἐνδιαφέρον ἦτο νὰ γνωσθῇ ἂν ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῆς θὰ ἐπῆρχετο ἀνεπαίσθητως ἢ βιαίως. Καὶ

ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει ἀνεφύετο τὸ ζήτημα, μὴ θὰ ἐπηκολούθουν ἄρα γε φοβεραὶ καταστροφαὶ ἐπὶ τῆς γήινης ἐπιφανείας, καθ' ἣν στιγμὴν θὰ ἐπραγματοῦτο ἡ μεταβολὴ τοῦ ἄξονος διὰ τῶν ἀγώνων τῆς ἐταιρίας Βαρβικάν καὶ Σα;

Ὁμολογουμένως ἐνυπῆρχον ἐν αὐτῇ τῇ φύσει τοῦ ζητήματος τούτου πολλὰ τ' ἀνησυχούντα καὶ συνταράσσοντα οὐ μόνον τοὺς σοφοὺς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀμαθεῖς τῶν Δύο Κόσμων. Ἡ σύγκρουσις ὅπωςδὴποτε εἴνε πάντοτε σύγκρουσις, δὲν εἴνε δὲ καὶ πολὺ εὐχάριστον πρᾶγμα νὰ αἰσθανθῇ τις τὸν κτύπον ἢ καὶ τὸν ἀντίκτυπον αὐτῆς. Καὶ ἀληθῶς οἱ εἰσηγηταὶ τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἔλαβον ποσῶς πρὸ ὀφθαλμῶν τὰς ἀναστατώσεις, τὰς ὁποίας τὸ ἔργον των ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ ἐπὶ τοῦ ἀτυχοῦς πλανήτου ἡμῶν, ἀποβλέποντες εἰς μόνους τὰς ἐξ αὐτοῦ ὠφελείας. Τούτου ἕνεκα οἱ Εὐρωπαῖοι πληρεξούσιοι, ὑπὲρ ποτε ἐξωργισμένοι διὰ τὴν ἡττάν των, καὶ ἀπόφασιν ἔχοντες νὰ ἐπωφεληθῶσι τῆς περιστάσεως ταύτης, ἐργάσθησαν μετὰ πολλῆς ἐπιτηδειότητος ἵνα ἐξερεθίσωσι τὴν κοινὴν γνώμην κατὰ τοῦ προέδρου τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου.

Ἐλέχθη ἀνωτέρω ὅτι ἡ Γαλλία, οὐδεμίαν διατυπώσασα ἀξίωσιν ἐπὶ τῶν πολικῶν χωρῶν, δὲν εἶχε συνταχθῆ μετὰ τῶν μετασχουσῶν τοῦ πλειστηριασμοῦ Δυνάμεων. Ἄλλὰ καίτοι ἐπισήμως ἡ Γαλλία δὲν ἀνεμίχθη εἰς τὸ ζήτημα, Γάλλος τις ὅμως, ὡς εἶπομεν ἤδη, ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ εἰς Βαλτιμόρην, ἵνα παρακολουθήσῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς δι' ἑαυτὸν καὶ ἰδίαν του εὐχαρίστησιν τὰς διαφόρους φάσεις τῆς γιγαντιαίας ἐκείνης ἐπιχειρήσεως.

Ὁ Γάλλος οὗτος ἦτο μηχανικὸς ἀνήκων εἰς σῶμα τῶν μεταλλουργῶν ἡλικίας τριάκοντα πέντε ἐτῶν τὸ πολὺ. Ἀξιώθεις τοῦ πρώτου βαθμοῦ ἐν ταῖς εἰσιτηρίοις ἐξετάσσειν εἰς Πολυτεχνικὴν Σχολήν, ἀριστεύσας δ' ὁμοίως καὶ ἐν ταῖς ἀπολυτηρίοις, ἐθεωρεῖτο ὡς μαθηματικὸς πρώτης δυνάμεως, ἀνώτατος πιθανώτατα τοῦ I. T. Μάστωνος ὅστις, καθὸ ἐξοχος λογιστὴς μόνον καὶ οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἐν συγκρίσει πρὸς αὐτόν, ὅτι ὁ Λεβεριέ συγκρινόμενος πρὸς τὸν Λαπλὰς ἢ τὸν Νεύτων.

Ὁ μηχανικὸς οὗτος — καὶ τοῦτο δὲν τὸν ἐζημίει — ἦτο πνευματώδης, ἰδιόρρυθμος, καὶ τοὺς τρόπους πρωτυπότατος, ὅποιοι εἴνε πολλοὶ μὲν τῶν ἐκ τῆς σχολῆς τῶν Γερμανῶν ἀποφοιτῶντων, ὀλίγιστοι δὲ ἐκ τῆς Μεταλλουργικῆς. Τὰς ἰδέας αὐτοῦ ἐξέφραζε κατ' ἰδιότυπον ὁλοῦς καὶ ἀστείωτατον τρόπον. Συνομιλῶν μετὰ τῶν οἰκείων του καὶ περὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἐπιστημονικῶν θεμάτων, εἶχε τὴν στομυλίαν Παρισινοῦ μοσχομάργκα. Τῷ ἤρεσκον αἱ εἰκονικαὶ

καὶ ἐκφραστικαὶ λέξεις καὶ φράσεις τῆς δημῶδους, αἵτινες ἄλλως ἐγένιναν ταχέως τοῦ συρμοῦ, εἰσαχθεῖσαι καὶ εἰς τὴν γραφομένην· καὶ ὅπως ἐπιτείνῃ τὴν ἐκφρασιν αὐτῶν τὰς περιέβαλλεν ἐνίοτε παιγνιωδῶς διὰ κλασσικῆς τηθέου, παραφράζων αὐτὰς εἰς κλασσικὴν δῆθεν γλῶσσαν. Οἱ ἀκούοντες αὐτὸν ἠμιλῶντα ἐν ὅλῃ τῇ εἰθισμένῃ ἀφελείᾳ του, θὰ ὑπέθετον ὅτι βαρέως ἔφερε τὸν ζυγὸν τῶν ἀκαδημαϊκῶν τύπων, εἰς τῶν ὁποίων τὸ κράτος ὑπέκυπτε κατ' ἀνάγκην καὶ μετὰ δυσκολίας μόνον ὁσάκις ἔγραφεν. Φιλοπονώτατος ὅμως ἠδύνατο ἐπὶ δέκα ὁλοκλή-

ρους ὄρας νὰ καθῆται πρὸ τοῦ γραφείου του, τροχάδην γράφων σελίδας ἀλγεβρικῶν τύπων, μετὰ τῆς αὐτῆς εὐκολίας, μεθ' ἧς ἄλλοι γράφουσιν ἀπλᾶς ἐπιστολάς. Ἀρίστην δὲ ἀναφυγὴν, μετὰ πολὺν μαθηματικὴν ἐργασίαν, ἐθεώρει τὸ οὐίστ, ὅπερ ἔπαιζε μετριῶς, ἀν καὶ εἶχεν ὑπολογίσῃ ὅλους τοὺς δυνατοὺς συνδυασμοὺς αὐτοῦ, ἔπρεπε δὲ ν' ἀκούῃ τις αὐτόν, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ἐκτελέσῃ τὴν διανομὴν ὁ ἐκ τῶν συμπαικτόρων κοινῶς καλούμενος «ἄψυχος» ἀναφωνοῦντα μὲ τὰ ἀρχαῖα δῆθεν ἑλληνικὰ του: «Ἡ χεὶρ ἐστὶ τῷ τεχνεῶτι».

(Jules Verne)

*Ἐπταί συνέχεια

Ο ΟΝΟΣ

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 260

Εἰς τὴν βόρειον Εὐρώπην καὶ ἐν γένει εἰς χῶρας ὅπου ὄνοι δὲν ὑπάρχουσι διὰ λόγους τοὺς ὁποίους ἐξεθέσαμεν ἤδη ἀνωτέρω τί κάμνει ἄραγε ὁ κόσμος ἐν ἑλλείψει ὄνων; Περιττὸν νὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι ἡ ἑλλείψις των ἐν τῇ ἀγορᾷ μιᾶς πόλεως δίδει εἰς αὐτὴν ὄψιν ὅλως ἰδιάζουσαν, ψυχρὰν, στενοχωρημένην. Οἱ μικρόσωμοι πυκνομαλλοὶ ἵπποι τῶν βορείων χωρῶν, (ponneys), καίτοι μικρότεροι καὶ αὐτῶν τῶν ὄνων, εἴνε ζῶα πολὺ ἀπαιτητικώτερα, ὧν ἡ συντήρησις καθίσταται τόσον πολυδάπανος, ὥστε δὲν δύνανται νὰ ἀναπληρώσωσι ἐν τῇ κοινῶν τὸ κενὸν τὸ ὅποιον ἀφίνει ὁ ὀλιγαρκὴς καὶ καρτερικὸς ὄνος.

Παντοῖα μέσα ἐσοφίσθησαν οἱ ἄνθρωποι εἰς ἀντικατάστασιν των. Ἐν τῇ βορείᾳ Εὐρώπῃ ζευγνύουσι κύνες μεγαλοσώμους εἰς ἀμαξίδια μικρῶν διαστάσεων οἱ γαλακτοπῶλαι, οἱ ὀπωροπῶλαι καὶ λοιποὶ μικροπωληταί. Οἱ ποιμένες τῶν παρὰ τὸν πόλον χωρῶν, νομάδες ὡς οἱ ἡμέτεροι βλαχοποιμένες, μετακομίζουσι τὰς σκηναί των, καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι ἔχουσι ἐπὶ τῆς βραχέως ἐλάφου, (τῆς ταρανδοῦ ἢ φέννου καλουμένης). Εἰς τὰ ὄροπέδια τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς οἱ ἄνθρωποι μεταχειρίζονται ἀντὶ τοῦ ἄχθοφору ὄνου τὸ λάμα, ζῶον καμηλοειδές, ἔχον τὸ ἀνάστημα τοῦ ὄνου. Δυστυχῶς ὅμως τὸ λάμα (ἢ ὡς λέγεται ὑπὸ τινῶν τὸ καμηλοπρόβατον) δὲν εἴνε τόσον ἡμερον καὶ εὐάγωγον ὅσον τὸ παριστάνει ἡ ἱστορία τοῦ Ροβινσῶνος ἐπὶ τῆς νήσου του, οὔτε ἀνέχεται ὡς ὁ ὄνος μετὰ ἀγίας ὑπομονῆς τὰς ὁμότητας τῶν ὄνηλατῶν. Ἀπόδειξις ὅτι καὶ τὸ λάμα δὲν ἀντικαθιστᾷ δεόντως τὸν ὄνον εἴνε ὅτι εἰς τινα μεταλλεῖα τῶν τόπων ἐκείνων μετεχειρίζοντο ἄλλοτε πρὸς μετακομίσιν τῶν ὄρουκτῶν τί νομίζετε; Πρόβρατα!

Ἡδύναμην νὰ σᾶς ἀπαριθμήσω τὸν κατάλογον ὄλων τῶν ζῶων τὰ ὅποια μεταχειρίζεται

ὁ ἄνθρωπος πρὸς μετακομίσιν πραγμάτων, ἀπὸ τοῦ ἐλέφαντος καὶ τῆς καμήλου μέχρι τοῦ προβάτου καὶ τοῦ κυνός, τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἴνε πάντοτε τὸ αὐτό· ὁ «ἀδάμας», ὁ «μαργαρίτης» τῶν ἀχθοφору κτηνῶν ἦτο, εἴνε καὶ θὰ εἴνε πάντοτε ὁ ὄνος.

Οἱ ἀρχαῖοι ἐξετίμων πολὺ περισσότερον τὸν «μαργαρίτην» τοῦτον τοῦ βασιλείου τῶν ζῶων καὶ τὰς ἀρετάς του παρὰ οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι.

Σπανίως εὐρίσκονται σήμερον παρατηρηταὶ τῆς φύσεως ἀρκούντως ὀξυδερκεῖς ὥστε νὰ βλέπωσι τὰ πράγματα ὅπως πράγματι εἴνε.

Ἐνῶ οἱ αἰμοδόροι κατακτηταὶ χωρῶν, οἱ τύραννοι τῆς ἀνθρωπότητος καὶ οἱ καταστρέφοντες διὰ τῶν πολέμων χιλιάδας ἀθῶων ἀνθρώπων ἡγεμόνες ἐλαύνουσι ἐφιπποὶ, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἰσέρχεται εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν ἐπὶ πῶλον ὄνου, τοῦ συμβόλου τῆς ταπεινότητος, τῆς μετριοφροσύνης, τῆς ὑπομονῆς. Ὁ Ὀμηρος θαυμάζει πρὸ παντός τὸ ἐπίμονον καὶ ἀτάραχον τοῦ ὄνου καὶ συγκρίνει τοὺς καταδιώκοντας τὸν Αἴαντα Τρῶας πρὸς μικροὺς παῖδας θραύοντας εἰς μάτην τὰς ῥαβδούς των ἐπὶ ὄνου βόσκοντος καὶ ἡρέμα ἀπερχομένου τῆς βοσκῆς χωρὶς νὰ διδῇ προσοχὴν εἰς τοὺς ῥαβδισμοὺς των.

Βεβαίως εἰς τὰς σημερινὰς αἰθούσας θὰ ἦτο πολὺ ριψοκίνδυνον νὰ συγκρινώμεν τὸν δεινασθαφόρον ἥρωα πρὸς ὄνον, ἵνα χαρακτηρίσωμεν τὴν βραδύτητα καὶ ψυχραιμίαν τῆς ἐκ τῆς μάχης ὑποχωρήσεώς του. Οἱ στρατιωτικοὶ ὅμως θὰ εὐρωσι τὴν παραβολὴν ἐπιτυχεστάτην διότι ἐν τῇ στρατηγικῇ τέχνῃ ἡ βραδεία καὶ εὐμέθοδος, ἢ μὴ εἰς ἀτακτον φυγὴν τρεπομένη ὑποχώρησις θεωρεῖται πολὺ δυσκολώτερα καὶ ἀπαιτεῖ περισσοτέραν ἀνδρείαν παρὰ ἡ θορυβώδης ἐφοδος· καὶ ὁ Ὀμηρος λέγων ὅτι ὁ Αἴας ὀπισθοχώρει ἐκ τῆς μάχης, οὐχὶ ὡς λαγῶς, ἀλλ'

ὡς ὄνος ἀτάραχος, οὐχὶ μόνον δὲν προσβάλλει τὸν ἥρωα ἀλλὰ τῷ πλέκει λαμπρὸν ἐγκώμιον.

Μάλιστα, κυρίαί καὶ κύριοι, ἐγκώμιον!

*

Ἄλλ' ἄς ἀφήσωμεν πλέον κατὰ μέρος τὰς ἀρετὰς τοῦ ὄνου καὶ ἄς ἔλθωμεν εἰς τὰ ἐλαττώματά του. Ὑπάρχει ἐν πρᾶγμα τὸ ὅποιον καθιστᾷ τὸν ἡμερώτερον ὄνον, περιοδικῶς ἀγριὸν ἀτίθασον, ἐπικίνδυνον, — ὁ ἔρωσις, ὁ ἀνίκητος μάχων » ὡς λέγει ὁ Σοφοκλῆς.

Πλὴν ἄς ἐνθυμηθῶσιν οἱ αὐστηροὶ κριταὶ τῶν ἐρωτευμένων ὄνων ὅτι «ὁ ἀναμάρτητος πρῶτος τὸν λίθον βαλέτω»!

Ἡ φαντασία τῶν μεσαιωνικῶν μυθοποιῶν διατρίβει πολλάκις περὶ τὸν ὄνον. Ὅλοι γνωρίζομεν τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Ὀρείρου θερινῆς τυκτὸς τοῦ Σαίξπέρου. Ἀλλὰ καὶ ἄλλα ὅμοια παραμύθια ὑπάρχουσι κατὰ τὰ ὅποια ἐπίσης ἄνδρες μετεβάλλοντο ὑπὸ μάχθηρῶν μάχων εἰς ὄνους, χωρὶς νὰ χάνωσι τούτου ἕνεκα τὴν συμπάθειαν τῶν συζύγων των, ἴσως ἴσως διότι καθίσταντο ὑπομονητικώτεροι. Ἄλλ' ἄς ἀφήσωμεν τὰ παραμύθια καὶ ἄς ἴδωμεν τί μέρος ἔχει ὁ ὄνος ἐν τῇ παιδαγωγίᾳ.

Ὡς γνωστὸν ὑπάρχουσι χῶραι τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι ἔχουσι τὸ πλεονέκτημα νὰ μὴ κατὰγονται ἐξ ἐνδόξων προγόνων, καὶ νὰ πατῶσιν ἐδαφος μὴ κλασσικόν. Εἰς τὰς χῶρας ἐκεῖνας οἱ παῖδες εἶναι συνήθως βροδοκόκκινοι, πλήρεις ἀνθηρᾶς υἰείας, διότι ὅλον τὸν χρόνον τὸν ὅποιον καταναλίσκουσιν οἱ δυστυχεῖς Ἑλληνοπαῖδες εἰς τὸ ν' ἀποστηθίσωσι παπαγαλλιστὶ τὰ εἰς μι ρήματα καὶ τὰ σουπίνα καὶ τὰ γερούδια, οἱ μικροὶ Ἄγγλοι π. χ. ἐξοδεύουσιν εἰς τὸ νὰ παίζωσιν ἐν ὑπαίθρῳ, νὰ γυμνάζωνται, νὰ ἱππεύωσι κ λ π. Καὶ ὁ πτωχὸς παῖς διασκεδάζει συχνάκις πληρώων μικρὸν νόμισμα ὅπως ἀπολαύσῃ τῶν θελητῶν μιᾶς ὀνοδρομίας. Ὑπάρχουσιν ἐπιτήδες ὀνηλάται ἔχοντες μικροὺς εὐαγῶγους ὄνους πρὸς διασκέδασιν τῶν μικρῶν παιδιῶν. Αἱ εὐπορώτεραι οἰκογένειαὶ συντηροῦσι πολλάκις ἀποκλειστικῶς χάριν τῆς ἱππασίας τῶν τέκνων μικρὸν ὄνον, ἄλλως δὲ ἡ συντήρησις τοιοῦτου ζώου ἐλαχίστας δαπάνας ἀπαιτεῖ.

Πολλοὶ νομίζουσιν ὅτι εἶναι βάνκυσον πρᾶγμα νὰ συναναστρέφωσιν τὰ τέκνα των μετὰ κτηνῶν, ἀλλ' ἡ ἰδέα αὕτη πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς λαθησμένη καὶ παντελῶς ἀβάσιμος. Συνήθως βλέπομεν ὅτι τὰ παιδία ἕνεκα τοῦ ἀφελοῦς τρόπου καθ' ὃν σκέπτονται συνεννοῦνται πολὺ καλῶτερον μετὰ ζῶων παρὰ οἱ μεγάλοι ἄνθρωποι, δὲν ὑπάρχει δὲ φόβος νὰ μάθωσιν ἀνήθικόν τι παρὰ τῶν τετραπόδων συντρόφων των, ὅπως παρὰ τῶν διπόδων. Ὅταν παῖς μικρὸς ἔχη νὰ φροντίσῃ περὶ ζώου, τὸ ὅποιον ἱππεύει κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεώς του, εὐρίσκειται συνεχῶς ἀπασχολη-

μένος, καὶ δὲν λαμβάνει καιρὸν ν' ἀποκτᾷ κακὰς συνηθείας. Ἡ δὲ συνήθεια νὰ σκέπτηται καὶ νὰ φροντίσῃ διαρκῶς περὶ συντρόφου τετραπόδου ἰσχυροτέρου μὲν ὡς πρὸς τὸ σῶμα, ὑποδεεστέρου δὲ ὡς πρὸς τὴν διανοητικὴν δύναμιν, μορφώνει τὸν χαρακτῆρα τοῦ παιδὸς εἰς τὸ νὰ ἀποκτᾷ ἀποφασιστικὴν καὶ θάρρος, καὶ νὰ κηδεμονεύῃ τὰ συμφέροντα ἄλλου. Ἀπὸ τοιαῦτα μικρὰ παλληκάρια ἀναπτύσσονται ἔπειτα ἄνδρες οἰκογενειάρχαι ἄξιοι νὰ ἄρχωσιν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ των καὶ νὰ κατέχωσι μεγάλας θέσεις ἐν τῇ κοινωνίᾳ.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ ἱππασία ἐξευγενίζει τὸν ἄνθρωπον, τὸν καθιστᾷ ἱππότην καὶ ἐπειδὴ ὁ χαρακτῆρ τοῦ ἀνθρώπου μορφοῦται καὶ συμπήγνυται ἰδίως ἐν τῇ νεανικῇ ἡλικίᾳ, τὸ κατάλληλον διὰ τὴν ἱππασίαν τῶν παιδῶν κτήνος εἶνε ὁ μικρὸς ὄνος, πολὺ οἰκονομικώτερος τοῦ ἵππου καὶ ἕνεκα τοῦ ἡπίου χαρακτῆρός του ὅπως ἀκίνδυνος, ἐνῷ ὁ ἵππος βεβαίως δὲν εἶνε κατάλληλος δι' ἀνηλίκους ἱππεῖς ἕνεκα τοῦ ἐπικινδύνου ζωηροῦ χαρακτῆρός του καὶ τοῦ μεγάλου ἀναστήματός του. Ὅα μοὶ εἶπητε ἴσως ὅτι ὁ ἑλληνοπαῖς, ὅστις σήπεται ἀπὸ πρωίας μέχρι ἐσπέρας ἐπὶ τῶν βιβλίων του, γίνεται ἐπὶ τέλους κάτοχος τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς καὶ τῆς λατινικῆς γλώσσης καὶ ἀρχίζει νὰ ἀναγινώσκῃ τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς. Ὅτω δὲ μορφοῦται ὁ χαρακτῆρ του καὶ ἀποκτᾷ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ἀνάπτυξιν ἐπίσης ἀξιοζήλευτον.

Ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ ἐξακολουθήσω τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ θεματος τούτου, διότι θὰ ἀπεπλανώμην παρὰ πολὺ ἀπὸ τὸ κύριον θέμα μου καὶ διότι δὲν ἔχω ἴσως καὶ ἱκανὰς γνώσεις περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης. Ἐν μόνον ἐπιτρέψατε νὰ σᾶς εἶπω:

Ἡ καρδίᾳ μου συστέλλεται ἐξ οἴκτου ὅταν βλέπω τοὺς δυστυχεῖς ἑλληνοπαῖδας τῶν καλλιτέρων τάξεων τῆς κοινωνίας νὰ κύπτωσιν ὠχροὶ καὶ ἐξηνητλημένοι ἐπὶ τῶν βιβλίων των, νὰ νομίζωσιν ἐπὶ ἔτη πολλὰ ὅτι ὁ μόνος προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς εἶνε νὰ κλίνη τὰ εἰς μι ρήματα νὰ ἀηδιάσῃ ἐπὶ τέλους τὸσον πολὺ τὴν γραμματικὴν καὶ τὸ συντακτικὸν ὥστε ἀνὴρ γινόμενος οὐδέποτε νὰ λαμβάνῃ ἀνὰ χεῖρας ἔστω καὶ τὸ ὠραιότερον καὶ ποιητικώτερον κλασσικὸν σύγγραμμα, διότι ταῦτα τὸν ὑπενθυμίζουσι τὰς ἀηδεῖς καὶ πληκτικὰς ἡμέρας τῆς παιδικῆς του ἡλικίας. — Ὅταν τέλος ἐξέρχονται οἱ δυστυχεῖς οὗτοι παῖδες καθ' ἑκάστην ἐπὶ μίαν ὥραν εἰς περίπατον μετὰ τοῦ παιδαγωγοῦ των, (διότι τὸ διέταξεν ὁ ἰατρός, δὲν τοῖς ἐπιτρέπεται νὰ παίζωσι, νὰ διασκεδάζωσιν, ἀλλὰ πρέπει νὰ περιπατῶσι φρόνιμα καὶ νὰ ὁμιλῶσι γαλλικὰ. Εἰς τοιοῦτο δὲ σημεῖον φθάνει ἡ διασπρέβλωσις τῆς διανοίας των, ὥστε

ἐπὶ τῇ θέᾳ ἀθῶου τινὸς κυνὸς ἢ ὄνου τρομαζούσι καὶ τρέπονται εἰς φυγὴν. Ἡ δὲ ἀενάως κεντωμένη φιλοδοξία των καταντᾷ ἐπὶ τέλους κενοδοξία καὶ οἴησις. Διὰ τοῦτο βλέπομεν μικρὰ παιδία συνάπτοντα βυζαντινὰς συζητήσεις περὶ πραγμάτων ἡκιστα ἐνδιαφερόντων τὴν παιδικὴν ἡλικίαν καὶ προσπαθοῦντα νὰ ὁμιλῶσι χάριν ἐπιδείξεως «γαλλικὰ» ὁσάκις βλέπωσι πλησίον των «πρόστυχα» παιδία, μὴ γνωρίζοντα τὴν γαλλικὴν. Συγκρίνατε τοὺς δυστυχεῖς τούτους ἑλληνοπαῖδας πρὸς μικροὺς Ἄγγλους ὁμηλικούς ἀναρριχωμένους ἐπὶ τῆς βράχεις τοῦ προσφιλοῦς ὄνου. Ὅποια ζωηρότης! ὅποιον θάρρος! ὅποσον ἀρρενωπή εἶνε ἡ μορφή των μικρῶν ἱππέων ὅσον ἀφελῆς ἀλλὰ καὶ ἔντονος εἶνε ἡ ὁμιλία των!

Ἐτέλος πάντων θέσατε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδιάς σας, ὦ παιδαγωγοὶ τῶν μικρῶν! Μὴ χαρακτηρίσητε ἀμέσως ἕκαστον μὴ ἐνθουσιῶντα διὰ τὸν σημερινὸν τρόπον τῆς ἐκπαιδεύσεως

τῶν Ἑλληνοπαίδων ὡς βάρβαρον, ὡς ἐχθρὸν τῶν γραμμάτων! Μήπως δὲν εἶνε τάχα δυνατόν διδόντες μεγαλητέραν σημασίαν εἰς τὴν σωματικὴν ἀνάπτυξιν τῶν παιδῶν νὰ καταστήσητε αὐτοὺς τοιοῦτους ὥστε, χωρὶς νὰ ἐγκαταλείψετε ἐντελῶς τὴν κλασσικὴν παιδείαν νὰ ἐξοικονομήσητε εἰς τοὺς παῖδας περισσοτέρους ὥρας ἀφιερωτέας εἰς τὰ παίγνια καὶ εἰς τὴν γυμναστικὴν;

Ἄν τυχὸν εὐρεθῇ τις θεωρῶν τὰς ἰδέας ταύτας ὀρθὰς, ἄς λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ ὀνηλασία εἶνε ἐν τῶν ἀρίστων μέσων πρὸς ἐπασχόλησιν τῶν μικρῶν παιδῶν, ὅπερ ἐκγυμνάζει τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα, καὶ ὅτι εὐρίσκόμεθα ἐν χώρᾳ ὅπου ἕνεκα τοῦ γλυκεῖος κλίματος καὶ πολλῶν οἰκονομικῶν περιστάσεων ἡ συντήρησις ἐνὸς μικροῦ ὄνου χάριν τῆς ἱππασίας τῶν παιδῶν εἶνε πρᾶγμα τόσον ὀλιγοδάπανον καὶ τόσον εὐκόλον ὥστε πλεῖστοι γονεῖς δύνανται νὰ τὸ κάμωσιν.

ΡΑΪΝΟΛΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ

Γένεσις τοῦ Ἰησοῦ.

Ἡ σκηνὴ συμβαίνει ἐν τινὶ ἀσήμῳ τόπῳ τῆς Γαλιλαίας. Τὸ ἄγνωστον μέχρι τῆς στιγμῆς αὐτῆς ὄνομά του εἶνε Ναζαρέτ. Σημαίνει ἄθος καὶ κλώνια. Ὁ ἐρχόμενος ἐξ Ἱερουσολύμων, διακρίνει ἀπὸ τῶν τελευταίων τῆς Σαμαρείας κορυφῶν τὴν μικρὰν πόλιν, πέραν, ὅμοιαν πρὸς λευκὸν στίγμα, ἐπὶ τῶν ὑπερκειμένων τῆς πεδιάδος Γισρεὴλ ἐπικλινῶν ὄψωμάτων. Αἱ φαιαί, τετράγωνοι καὶ ἐπίπεδοι τῆς στέγης οἰκίαι τῆς ἐγείρονται ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς κλιτύος δύο λόφων χωριζομένων διὰ χαράδρας διαγραφούσης τὴν μεγάλην ἀναφορικὴν ὁδὸν τῆς Ναζαρέτ. Ἐκεῖ εἶνε οἱ λουτήρες ἐξαγνισμού, τὰ καταστήματα, τὰ ἐργαστήρια ἢ ἀγορὰ, ἢ συναγωγὴ. Πρὸς ἀνατολὰς τῆς πόλεως ὑπόκειται κοιλάς ἐνθα ἀναβροῦει ἡ πηγὴ ἢ καλουμένη τὴν σήμερον βροῦσις τῆς Μαρίας.

Ἡ χάραδρα καὶ ἡ κοιλάς συνεννοῦνται πέραν τῶν τελευταίων κατοικιῶν, ἐντὸς μικρᾶς πεδιάδος ἀποτελούσης τὸν χλοερὸν βυθὸν τῆς λεκάνης, ἐν ἧ ἡ Ναζαρέτ ἀπλοῦται. Χλοερά κατὰ τὸ ἔαρ, ἡ πεδιάς αὕτη ξηραίνεται τὸ θέρος, μεταβάλλεται εἰς ἀλώνιον ἐνθα οἱ Ναζαρεῖται θλίβουσιν ὑπὸ πόδας τῶν βοῶν τὸν σῖτον καὶ τὴν κριθήν, καὶ λιχνίζουσι τὸ γέννημά των ὑπὸ τὸν ἀνεμὸν τῆς ἐσπέρας.

Ἐλαταὶ καὶ συκαί, κίχτοι πλατύφυλλοι καὶ αἰθαλεῖς, ροῖαί, ἀμυγδαλαί, λεμοναῖαι, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐγείρονται ὑπόμαυροι κυπάρισσοι, δικαιολογοῦσι τὸ ὄνομα τῆς εὐφόρου καὶ ἀνθηρᾶς πολίχνης.

Οἱ εἰς τὴν πηγὴν ἄγοντες δρομίσκοι ἐμψυχῶνται τὴν πρωίαν καὶ τὴν ἐσπέραν ὑπὸ τῆς ἐν αὐτοῖς κινήσεως τῶν νεανίδων καὶ γυναικῶν. Πορεύονται αὐταὶ βραδεῖ τῷ βήματι, σιωπηλαί καὶ σοβαραί, φέρουσαι ἐπὶ κεφαλῆς τὴν ὕδριαν ἣν ὑποδαστάζουσι διὰ τῆς χειρὸς, μὲ τὸν πέπλον πρὸς τὰ ὀπισθεν ἐριμμένον

καὶ κυματίζοντα, ὥστε δύναται νὰ ἐκλάβῃ τις αὐτὰς ὡς ἑλληνικὰ ἀγάλματα κινούμενα.

Τὰς ἐορτὰς καὶ τὰ σάββατα αἱ ἀτραποὶ τῶν ἀγρῶν πληροῦνται. Ὅμοιοι ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν κεχωρισμένοι φαίνονται παρὰ τὴν κλιτὸν τῶν λόφων, ὑπὸ τὰς ἐλαίας, πλησίον τῶν τάφων. Ἀδικοῦσιν συνδιαλέγονται, καθήμενοι κατὰ γῆς. Οἱ ἄνδρες μὲ τοὺς μανθῶνας των, αἱ γυναῖκες μὲ τὰς πολυχρόμους ἐσθῆτάς των, τὸ μέτωπον ἔχουσαι ἐξωσμένον διὰ τῶν κεφαλοδέσμων, τετυλιγμένοι ἐντὸς λευκῶν ὁμοίων πρὸς σάββαν σαλίων.

Ὁ τόπος εἶνε πλήρης γαλήνης καὶ σιγῆς· οὐδὲν τὸ τραγὸν ἐν τοῖς λόφοις αὐτῆς, ὡν αἱ γραμμαὶ κυρτοῦνται, χωρὶς νὰ θραύωνται. Ἡ ὄροσειρὰ τοῦ Ζεβὲλ ἐ, Σίχ στρογγυλοῦται ἐν κύκλῳ καὶ κλείει τὸν ὄριζοντα. Οὐδεὶς θέρυθος ταράσσει τὴν περίκλειστον αὐτὴν μόνωσιν, ὅπθεν τὸ βλέμμα καὶ ἡ σκέψις ἀνέρχονται ἀφ' ἑαυτῶν πρὸς τὸν οὐρανόν.

Ἐκεῖ, ἐν τινὶ τῶν ἡρέμων τούτων οἰκῶν ζῆ ἄγνωστος ἡ νεάνις, ἡ ἀζιωθεῖσα τῆς ὑψίστης τοῦ Θεοῦ ἀποκαλύψεως.

Αἱ ἐλπίδες τοῦ ἰουδαϊκοῦ ἔθνους ἐκαρποφόρησαν. Ὁ Θεὸς δὲν ἐπρόσβηεν εἰς τοὺς μεγάλους, τοὺς θερησκευτικὸς ἀρχηγούς, τοὺς σοφοὺς καὶ τοὺς πλουσίους. Ἐξέλεξεν ἐν τῷ πλήθει πλάσμα ταπεινόν.

Ἡ νεάνις ὀνομάζεται Μαρία.

Δὲν εἶνε ἀκόμη δεκαεξαετίας.

Κατὰ τὴν παράδοσιν, πατήρ τῆς εἶνε ὁ Ἰωακείμ, μήτηρ τῆς ἡ Ἄννα. Ὁ πατήρ τῆς λέγουσιν, ἀπέθανεν ὅτε ἦτο αὕτη ἀκόμη παιδίον. Εἶνε κίρη ἐκ βασιλικοῦ αἵματος καὶ κατάγεται ἀπὸ τοῦ Δαυὶδ. Ἀνετράφη ἐν τῷ Ναφ. Πρᾶγμα παράδοξον παρὰ λαφ, παρὰ τῷ ὅποιῳ αἱ γυναῖκες ἐλαί ἠδύνατο νὰ ἔχωσι τὴν φιλοδοξίαν ὅτι θὰ καθίστατο ἐκάστη ἡ μήτηρ τοῦ

Μεσσίου, παρὰ γενεᾶ ἥτις δι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἐθεώρει ὄνειδος τὴν στειρώσιν, ἐκείνη, εἰς θεῖαν ἐμπνευσιν ὑπέκρουσα, ἀπερῶ τὴν παρθενίαν τῆς εἰς τὸν Θεόν. Ἀλλὰ κατὰ τὸν ἰουδαϊκὸν νόμον καὶ τὸ ἔθος, οὕσα μόνη κληρονόμος, μνηστεύεται πρὸς ἄνδρα καλούμενον Ἰωσήφ, ἐκ τῆς ἰδίας αὐτῆς φυλῆς καὶ οἰκογενείας, πρὸς τὸν πλησιέστερον τῶν συγγενῶν τῆς, ὅστις ὁ ἀναλάβη τὴν κληρονομίαν τῆς. Ἡ τελετὴ τῆς εἰσόδου τῆς εἰς τὸν οἶκον τοῦ συζύγου δὲν ἔχει ἀκόμη πανηγυριστῆ. Ζῆ παρὰ τῆ μητρί τῆς, παρασκευάζουσα τὰ τῆς προικός, ὡς ὅλαι τοῦ τόπου τῆς αἰ νεαρὰ ἡμέραι.

Ἐκεῖ ἡμέραν τινὰ βλέπει ἐμφανιζόμενον, ὑπὸ μορφῆν ἀνθρωπίνην καὶ εἰσερχόμενον εἰς τὴν οἰκίαν τὸν Γαβριήλ, ἄγγελον Κυρίου,

Ὁ ἄγγελος τῆ λέγει: — Χαῖρε, κεχαριτωμένη Ὁ Κύριος μετὰ σοῦ. Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν.

Αἱ ἰουδαῖαι κατὰ τὴν μνηστειάν ζῶσι μεμονωμέναι καὶ κεκρυμμέναι, μὲ τὰς φίλας των, μακρὰν τῶν βλεμμάτων τῶν ἀνδρῶν.

Οὕτω, ἐπὶ τῆ θέα τοῦ ἀγγέλου, καὶ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις του, ἡ Μαρία ἐταράχθη. Ἡπῶρει τί ἄρα ἐσήμαινε τοιοῦτος χαριετισμός.

— Μὴ φοβοῦ Μαριάμ, τῆ εἶπεν ὁ ἄγγελος, ὅτι εὖρες χάριν παρὰ Θεοῦ. Καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς Ὑψίστου κληθήσεται. Καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαβὶδ, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος.

Ἡ Παρθένος ἐνόησε τότε ὅτι ἐπρόκειτο περὶ τοῦ προσδοκώμενου Σωτῆρος, περὶ τοῦ μέλλοντος ν' ἀνορθώσῃ εἰς αἰῶνα τὸν ἀνατραπέζοντα θρόνον τοῦ Δαβὶδ, ὅστις θὰ ἦτο ἡ δόξα τοῦ Ἰσραήλ, ἡ προσδοκία τῶν ἐθνῶν, τὸ καύχημα τῆς μητρὸς του. Πῶς ἐκλήθη νὰ διαδραματίσῃ τὸ θεῖον τοῦτο μέρος αὐτῆ, ἡ ἀπόφασιν λαβοῦσα νὰ μὴ γείνη μήτηρ;

Ἐν τῇ ἐκπλήξει τῆς ἠρώτησεν ἀπλῶς:

— Πῶς ἔσται τοῦτο ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;

Ὁ ἄγγελος ἀπεκρίθη:

— Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις Ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται Ὑἱὸς Θεοῦ.

Καὶ ὁ ἄγγελος τῆ εἶπεν ὅτι ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενὴς σου, καὶ αὕτη συνειληφύσα υἱὸν ἐν γήρα αὐτῆς· καὶ οὗτος μὴν ἔκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένην στειρά, ὅτι οὐκ ἄδυνατίζει παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα. Ἡ Μαρία τότε ἀνέκραξεν:

— Ἰδοὺ ἡ δούλη τοῦ Κυρίου, γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου.

Ὁ ἄγγελος ἀπεμακρύνθη.

Τοιαύτῃ ἡ γένεσις τοῦ Ἰησοῦ.

Ἐφηβικὴ ἡλικία τοῦ Ἰησοῦ.

πηλοῦ ἢ λίθων· τὰ τεῖχη εἶνε συνήθως χονδρῶς, κεκαλυμμένα ὑπὸ ἀργίλου ὀπτῆς καὶ ἀσβεστοχρίστου· τῆς στέρξης ὑπέγκριται δρύφακτον· ἀνέρχονται δ' ἐκ τῶν ὀπισθεν διὰ κλίμακος φορητῆς ἢ βαθμίδων ἐπὶ τοῦ τοίχου ἐκτισμένων. Ἐκεῖ εὐρίσκεται ὁ ὑψηλὸς θάλαμος, τὸ προσευχητήριον, ἐκεῖ ἀναγείρουσι, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν καυμάτων ἐκ φυλλωμάτων ἢ καλῶν καλύβην, ὑφ' ἣν τὴν νύκτα κοιμῶνται.

Ἡ κατοικία ἓνα μόνον ἔχει θάλαμον ἢ δύο, καὶ πολλάκις οὐδὲν ἄλλο ἄνοιγμα πλὴν τῆς θύρας· ἐμπροσθεν αὐτῆς ὑπάρχει στενὴ αὐλή, φρασσομένη ὑπὸ περιβόλου ἐκ λίθων ἀνευ πηλοῦ ἢ φράκτου φρυγάνων ἀπεξηραμένων. Ἐν τινι τῶν γωνιῶν τῆς αὐλῆς ὁ κλιβανός—κωνοειδῆς ἐξ ἀργίλου πυργίσκος—φρασσεται ὑπὸ κινήτου πώματος, καὶ πετρῶν ἐφ' ὧν ἀπλοῦσι τὴν ζύμην.

Ἡ ἐπίπλωσις εἶνε λιτὴ· σκαμνία τινὰ, μία τράπεζα, προσέφαλα κατὰ μῆκος τοῦ τοίχου, στρώματα καὶ ψάθαι, ἐν κηροπήγιον, εἰς λύχνος, εἰς τινα τοῦ τοίχου γωνίαν, εὐρὺς κάλαθος διὰ τ' ἀσπρόρροχα καὶ τὰ ἐνδύματα, εἰς μύδιος, ὑδρίαί τινές, ὁ δὲ τὸν σίτον μύλος. Ἡ ἐστία, εἶνε ἐνίστε ἐν μέσῳ τοῦ θαλάμου· παρὰ τὴν θύραν ἐκάστης κατοικίας μικρὸν ἐπίμηκες κιβώτιον ἀνήρτηται, περικλιεὶν κύλινδρον μεμβράνης, ἐν ᾧ περιέχονται ἀποσπάσματα τοῦ Νόμου εἰλημμένα ἐκ τοῦ Δευτερονομίου.

Ἡ οἰκία τοῦ τέκνονος ὑπῆρξεν ἡ πρώτη, ἡ ἀληθὴς τοῦ Ἰησοῦ σχολή· ἐκεῖ ἠυξήθη μεταξὺ πατρὸς καὶ μητρὸς, ἐδιδάχθη παρ' αὐτῶν ν' ἀναγινώσκῃ τὰς γραφάς, ἤκουσεν ἀπὸ στόματός των τὰ παραγγέλματα τοῦ Νόμου καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ λαοῦ του. Τὸ παιδίον τοῦτο τὸ αἰσθανόμενον καὶ γνωρίζον ἑαυτὸ ὡς τὸν υἱὸν τοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς, ἠθέλησε νὰ λάβῃ παρὰ γονέων γηίνων τὰς προσταγὰς, τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ μνηθῆ, ὡς τὰ λοιπὰ παιδιά, εἰς τὰ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ γνώσεως.

ΠΑΤΗΡ ΔΙΔΩΝ

Ἡ ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΟΥ ΤΙΤΙΑΝΟΥ

(L' Assunta)

Σ. Κ. Σ.

Τὰ ὄνειρα, ἀγγελουδιὰ φτερωμένα,
Σὲ φέρουν ἔς ἄλλαν πλάσι θεοῦ·
Τὰ μάτια τῆς ψυχῆς σου φωτισμένα
Ξανοίγουν, βλέπουν τὸ Θεὸ σου ἐκεῖ.

Ὁ λαορευτὴ μητέρα καὶ παρθένα,
Ὁ πόνος σου, ἡ λαχτάρα ἡ μητρικὴ,
Ἄστέρα σπλαχνικὰ, ὀίχουν ἔς ἐμένα
Τῆς πίστεως τὸ φῶς γλυκὺ γλυκὺ.

Κ' ἡ πίστις μου ἀκράτητη μὲ παῖφνει
Καὶ φτερωτὸν κι' ἀσώματον μὲ φέρνει
Ἐς τὰ φωτισμένα ὕψη τούρανου.

Μὰ τοῦ θεοῦ σου ἡ ὄψις δὲν προβάλλει,
Καὶ πέφτω καὶ σωριάζομαι καὶ πάλι
Μὲ ἄπιστο καὶ σκοτισμένο νοῦ.

ΓΕΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἰησοῦς Χριστός, τοιαύτῃ εἶνε ἡ ἐπιγραφή πολυκρότου βιβλίου ἐκδοθέντος κατ' αὐτὰς ἐν Παρισίοις ὑπὸ γνωστοῦ μοναχοῦ καὶ ἱεροκήρυκος, τοῦ Πατρὸς Διδῶν. Ὁ συγγραφεὺς αὐτοῦ πρὸ δεκαετίας τὸ πρῶτον ἐνεφανίσθη ἐπὶ τοῦ ἁμβωνος τοῦ ἀγίου Φιλίππου ἐν Παρισίοις καὶ ἤρχισε νὰ διδάσκη καταπολεμῶν τὴν ἐν τῇ καθολικῇ θρησκείᾳ ἐγκαθιδρυσιν τοῦ διαζυγίου. Εἶχε φωνὴν λαμπρὰν, ῥητορικὴν δύναμιν ἐξοχον, καὶ συνήθου πρὸς ταῦτα στάσιν ὑψηλὴν καὶ ἐπιβάλλουσαν μορφὴν ἐκφραστικωτάτην καὶ οἰονεῖ ἐμπνευσμένην. Πλήθος πιστῶν, γυναικῶν ἰδίως, συνέρρον ὅπως ἀκούσασιν τοὺς λόγους του. Καὶ ὅλους ἔβλεγεν, ὅλους ὑπέτασεν ὁ εὐγλωττος Πατὴρ Διδῶν. Αἶφνης μίαν ἡμέραν ἡ προϊσταμένη του ἐκκλησιαστικῆ ἀρχῆ, ἥτις δὲν ἔβλεπεν εὐχαρίστως τὴν ἐκτακτὴν ἐπιτυχίαν τοῦ νεκροῦ ἱεροκήρυκος, τὸν διατάσσει ν' ἀναχωρήσῃ εὐθὺς ἐκ Παρισίων καὶ ἐκ πάσης ἄλλης πόλεως καὶ νὰ μεταβῇ εἰς ἐν μοναστήριον τῆς Κορσικῆς—μὲ ἄλλους λόγους τὸν ἐξορίζει. Ὁ μοναχὸς ἐκυψε πεθηνὸς τὴν ὑπερήφανον κεφαλὴν καὶ ἐκλείσθη εἰς τὸ ἐρημικὸν κελλίον του. Ἐκεῖ συνέλαβε τὴν ἰδέαν τῆς συγγραφῆς βίου τοῦ Ἰησοῦ ἐκ τοῦ ἐξῆς συμβάντος: Ἡμέραν τινὰ λαμβάνει παρ' ἀγνωστοῦ θαυμαστοῦ του ἐπιστολῆν δι' ἧς οὗτος τὸν παρεκάλει νὰ τὸν διαφωτίσῃ περὶ τῆς ἐνότητος τῆς θείας καὶ ἀνθρωπίνης φύσεως ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ Πατὴρ Διδῶν ἐγραφε εἰς ἀπάντησιν εἰκοσι σελίδας ἐκ τοῦ προχείρου, δίδων ὑπόσχεσιν ὅτι καὶ εὐρύτερον θὰ μελετήσῃ τὸ θέμα ὅπως ἐπαρκῶς διαφωτίσῃ τὸν ἐρωτῶντα βραδύτερον. Ἐπιδοθεὶς ἐκ τούτου εἰς μελέτας καὶ περιπλανηθεὶς ἀπὸ τῆς μῆας εἰς τὴν ἄλλην κατήγησεν εἰς τὴν συγγραφὴν τοῦ διτόμου τούτου χιλισελίδου βιβλίου, τὸ ὅποιον εἶνε τρόπον τινὰ ἐκτενὴς ἀπάντησις εἰς τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην· διότι τοῦτο ἀκριβῶς σκοπεῖ, νὰ ἐξηγήσῃ τὴν συνυπαρξίν τῆς θείας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ μοναχὸς ἐμελέτησεν ἐπισταμένως τὰς Γραφάς, τὰ συγγράμματα τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας καὶ τὰ πορίσματα τῆς συγχρόνου κριτικῆς. Ἀλλὰ πῶς ἠδύνατο νὰ διελθῇ τὰ τελευταῖα ταῦτα, ὧν πλεῖστα εἶνε γεγραμμένα γερμανιστῆ, αὐτὸς μὴ ὦν κάτοχος τῆς γερμανικῆς; Ὁ Πατὴρ Διδῶν εἶνε ἀποφασιστικὸς ἄνθρωπος· λαμβάνει ἀδειαν καὶ μεταβαίνει εἰς Γερμανίαν. Ἦτο ἤδη τσεσαροντοῦτης τὴν ἡλικίαν, ἀλλ' ἐπιδοθεὶς μετὰ τῆσού εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς γλώσσης κατορθώνει μετὰ τινὰς μῆνας νὰ ἐνοῆγῃ τὰ συγγράμματα, ὧν εἶχεν ἀνάγκην. Οὕτω συμπληροῦ τὸ θεωρητικὸν μέρος τῶν μελετῶν του, ἀλλ' ὅπως δώσῃ ζωὴν εἰς τὸ ἔργον τὸ ὅποιον ἐγεννᾶτο ἐν τῇ σκέψει του, ἐπρεπε ν' ἀντιληφθῇ ζωντανούς διὰ τῶν ἰδίων αἰσθήσεων τοὺς ἱεροὺς ἐκείνους τόπους, ἐν οἷς ἐτελέσθη τὸ μέγα μυστήριον τῆς ἐνανθρωπίσεως τοῦ Θεοῦ. Ὅπως ἐνόησεν καὶ γνωρίσῃ τὸν Ἰησοῦν καλλίτερον, ἐπρεπε νὰ ἴδῃ καὶ αὐτὸς ὅ τι ἐκείνος εἶδε, νὰ ἐγγίσῃ ὅ τι ἐκείνος ἤγγισε. Μόνον ἐπ' αὐτῶν τῶν ἐρεπιπῶν τῆς Ἱερουσαλὴμ θὰ ἠδύνατο ν' ἀνιδρῶσῃ διὰ τῆς φαντασίας αὐτοῦ τὸ ἱερὸν οἰκοδόμημα τοῦ χριστιανισμοῦ. Περιήλθε λοιπὸν ἐπὶ μακρὰς ἡμέρας τὴν γῆν ὅλην τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἀποκαμίζων σωρεῖαν σημειώσεων καὶ ἐπιτοπιῶν ἐντυπώ-

σεων. Κλείεται εἰς τὸ κελλίον του ἐντὸς καλαίου Βουργουνδικοῦ μοναστηρίου καὶ ἐπιδίδεται ἐπὶ τέλους εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ μεγάλου του ἔργου. Ἀλλ' αἶφνης εὐρίσκει σκοτεινὰ τινα σημεῖα, ἀτινα δὲν διεφώτισεν ἐπαρκῶς ἢ εἰς Ἰουδαίαν ἐκδορμῆ. Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν ἐπιχειρεῖ δεύτερον ταξείδιον. Ὅλα ταῦτα μαρτυροῦσι μετὰ πόσου ἱεροῦ ζήλου καὶ πόσης εὐσυνειδησίας ὁ Πατὴρ Διδῶν συνέγραψε τὸν βίον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἐν ταῖς λεπτομερειαῖς προσεπιμαρτυροῦσι ταῦτα: ὅτι ἵνα γράψῃ 27 σελίδας ἀναφερομένας εἰς τὸν καθόλου βίον τῶν Ἰουδαίων κατηνάλωσε δέκα ἐβδομάδας, καὶ ἐξ ὅλων μῆνας ἵνα πραγματοποιῇ τὸ περὶ τοῦ ἔτους τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ. Σημειωτέον καὶ τοῦτο, ὅτι ὅλον αὐτὸν τὸν ἄγκον τῶν χειρογράφων ἔγραψεν ὄρθως ἰστάμενος πρὸ ἀναλογίου. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ συγγραμμα τοῦ Πατρὸς Διδῶν πολυτρόπως ἐκρίθη καὶ ἐπὶ μακρὸν θὰ κρίνεται. Ὅτι ὅμως πάντες οἱ ἐπικριταὶ ἐξαιροῦσιν ὁμοφώνως εἶνε τὰ περιγραφικὰ μέρη αὐτοῦ. Ἐν τῷ συνόλω δὲ εἰς τῶν γάλλων κριτικῶν χαρακτηρίζει τὸ ἔργον οὕτω «βιβλίον ἀποστόλου γραφέν ὑπὸ ἱεροκήρυκος.» Περὶ τοῦ ὕψους τοῦ βιβλίου δύνανται νὰ λάθωσιν ἰδέαν τινὰ οἱ ἀναγνώσται τῆς «Ἐστίας» ἐκ τῶν ἐν τῷ ἐν σελίδι 269 ἀποσπασμάτων.

Κύνας Σωτῆρες. Ἡ ἐν Παρισίοις προστατευτικὴ ἐταιρία τῶν ζῶων ἀπένευμεν ἐσχάτως εἰς μεγαλόσωμον πυρρὸν κύνα καλούμενον Βάχχον τιμητικὸν περιδέραιον διὰ πράξεις περιποιούσας τιμὴν ἀληθῶς εἰς τὸ γένος τῶν κυνῶν. Ὁ Βάχχος διεκινδύνευσεν πλεόν ἢ ἀπαξ τὴν ζωὴν αὐτοῦ, ὅπως σώσῃ τὴν ζωὴν ἀνθρώπων. Ἐπραξε δὲ τοῦτο κατὰ τρόπον ἀληθῶς παράδοξον. Ἄν ἐροῖτο εἰς τὸ ὕδωρ ὅπως σώσῃ τὸν κύριόν του ἢ ἐπιτιθεῖτο κατὰ τῶν κακοποιούντων αὐτὸν ἢ πρᾶξις δὲν θὰ εἶχε τι τὸ ἐκτακτὸν καὶ ἄξιον βραβεύσεως, διότι δὲν θὰ ἦτο ὁ πρῶτος κύων ὅστις ἔπραξε τοῦτο. Ἀλλ' ὁ Βάχχος ἔπραξε τὸ ἐξῆς· ἐκάρτησεν ἵππους ἀφηνιάσαντας καὶ παρασύραντες ἐξευγμένην ἀμαξάν. Βέβαια δὲν ἠδυνήθη νὰ κατορθώσῃ τοῦτο εὐκόλως δις καὶ τρεῖς ὁρμίσας ὅπως ἀρπάξῃ εἰς τοὺς ὀδόντας τοὺς χαλινοὺς ἀνετινάχῃ μακρὰν καὶ ἐκυλίσθῃ κατὰ γῆς. Ἀλλὰ δὲν ἐδειλίασε, δὲν ἐπτόθη, ἕως οὐ ἐπέτυχεν τοῦ ποθομένου. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀμαξία ἐφέρετο πρὸς μίαν τῶν μάλιστα συχναζόμενων πλατειῶν τῶν Παρισίων, ἀναπόφευκτον ἦτο νὰ καταπατήσῃ ἀνθρώπους ἀνευ τῆς γενναίας παρεμβάσεως τοῦ κυνός. Ὁ κύριος αὐτοῦ ἐξετασθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀπυνόμου τοῦ ταμήματος ἐβεβαίωσεν ὅτι δὲν ἦτο ἡ πρώτη φορά καθ' ἣν ὁ Βάχχος προέβη εἰς τόσον τολμηρὰν ἀμαξίαν καὶ σωτήριον πρᾶξιν. Ἡ δὲ προστατευτικὴ τῶν ζῶων ἐταιρία μαθοῦσα τοῦτο προσεκάλεσε καὶ ἐβράβευσεν ἐν δημοσίᾳ συνεδρίῳσιν καὶ ἐν μέσῳ χειροκροτημάτων τὸν ἀνδρείον κύνα, ὅστις ὡς ἐννοῶν τὴν τιμὴν ἧς ἤξιούτο ἀπῆντα εὐχαριστῶν δι' ὕλακων.

Μὲ τὴν κεφαλὴν κάτω. Τίς δύναται νὰ περιπατήσῃ ἐπὶ τῆς ὀροφῆς μὲ τὴν κεφαλὴν κάτω ἀπαράλλακτα ὅπως τὰ ἐντομα; Φαίνεται τοῦτο ἀδύνατον καὶ ὅμως ἐκτελεῖται ἀπὸ τινος ἐν Β. Ἀμερικῇ καὶ ἐν Παρισίοις ἐπὶ ὑπὸ ἀκροβατῶν γυναικῶν. Γίνεται δὲ ὡς ἐξῆς: ἡ ὀροφή πρέπει νὰ εἶνε λειοτάτη ὑπὸ τὰ πέλαμα τῶν ποδῶν ὑπάρχουσι στερεῶς ἠρμωμένοι δύο δίσκοι εὐμε-

γέθεισ ἐκ καουτσούκ. Οὗτοι προσκολλώμενοι ἐπὶ τῆς λείας ἐπιφανείας ἀποτελοῦσι κενὸν ἀρκετόν, ὥστε ν' ἀντιταχθῇ πρὸς τὴν βαρύτητα τοῦ σώματος, καὶ νὰ ἐμποδισθῇ ἢ καταπίπτωσις αὐτοῦ. "Ὅστις εἶδε μικρὰ ἀντικειμένα προσκεκολλημένα εἰς ὑελώματα ἐμπορικῶν καταστημάτων διὰ μικρῶν δίσκων καουτσούκ ἐννοεῖ κάλλιστα πῶς γίνεται τὸ πρᾶγμα δι' ὁμοίων πολλῶν μεγαλύτερων. Ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀκίνδυνον τὸ τοιοῦτο βᾶδισμα καὶ τίθεται πάντοτε δίκτυον ὅπως δεγθῇ πίπτουσαν τὴν ἀκροβάτιδα, ὅπερ οὐχὶ σπανίως συμβαίνει. Ἐννοεῖται δὲ ἄλλως ὅτι δὲν δύναται ἐπὶ πολλὴ νὰ μείνῃ εἰς τὴν ἀνάστροφον καὶ παρὰ φύσιν ταύτην θέσιν.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Ὁ πρῶγν αὐτοκράτωρ τῆς Βραζιλίας δὸν Πέτρος, γνῶστος βαθὺς τῆς ἀραβικῆς καὶ ἐβραϊκῆς, μετέφρασεν ἐκ τοῦ ἀραβικοῦ πρωτοτύπου εἰς τὸ Πορτογαλικὸν τὴν «Χαλιμάν.» Ἡ μετάφρασις ἀνεκδιώθη εἰς τὸν ἐν Παρισίοις διαμένοντα Σείγην Ἀβου—Βαδάρρα, ὅστις ἐξεπλάγη ἐκ τῆς βαθυτάτης τῆς ἀραβικῆς γλώσσης γνώσεως τοῦ δὸν Πέτρου.

Καλλιτεχνικά. Ἡ ἐν Λειψία ἐταιρία θαυμασῶν τοῦ Βάγνερ ἀπεφάσισε τὴν ἰδρύσιν μνημείου εἰς τὸν μέγαν μουσουργόν. Ὡς τόπος δὲ τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ ὤρισθη ὑπὸ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς τῆς πόλεως ἢ πρὸ τοῦ Παλαιοῦ Θεάτρου πλατεία ἧτοι θέσις ὀλίγα βήματα ἀπέχουσα τοῦ οἴκου ἐν τῷ ὁποίῳ ἐγεννήθη ὁ μελοποιὸς τοῦ «Πάριφαλ» καὶ τοῦ «Δακτυλίου τοῦ Νιβελοῦγγεν».

Θεατρικά. Ἐν τῷ παρισινῷ θεάτρῳ Vaudeville παρεστάθη μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας «ὁ Βουλευτὴς Λεβῶ» ἔργον τοῦ γνωστοῦ συγγραφέως Ἰουλίου Λεμαίτρ.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1814 μέχρι τῆς σήμερον ἐχρημάτισαν ὑπουργοὶ τῶν Στρατιωτικῶν τῆς Πρωσίας 18. Ἐπὶ βραχύτερον μὲν διάστημα ὁ κόμης φὸν Πφὺλ μόνον 46 ἡμέρας, καὶ ἐπὶ μακροτέρον ὁ κόμης φὸν Ρόομ 13 ἔτη 11 μῆνας καὶ 4 ἡμέρας.

— Μεγαλοπρεπεστάτη ἐγένετο ἡ κηδεὶα τῆς ἀρχηγοῦ τοῦ στρατοῦ τῆς Σωτηρίας Βούθ. Τὸ Λονδῖνον δὲν ἐνθυμεῖται ἐφάμιλλον ἐπικήδειον πομπήν.

— Ἡ διάσημος αἰοῖδος Ἀδελίνα Πάττη, ἐβραία τὴν καταγωγὴν καὶ τὸ θρησκεισμα, προτίθεται νὰ ἰδρύσῃ ἐν Craieg y-Nos τῆς Οὐαλλίας, τῆ γενεθλίῳ αὐτῆς, συναγωγὴν κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ ἐν Βερολίῳ ὁμοίου λαμπροῦ ἰδρύματος.

— Τὸ 61 συνέδριον τῶν Μορμόνων συνελθὼν ἐσχάτως ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις ἀπεφάσισε τὴν κατάρτησιν τῆς πολυγαμίας. Συνεπεῖξ τούτου 42 Μορμόνοι κρατούμενοι ἐν τῇ φυλακῇ ἐπὶ πολυγαμίᾳ ἀπολύονται.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ μουσεῖον. Ἡ ἐκ φωτογραφίας τῶν Ἀδελφῶν Ῥωμαιδῶν ληφθεῖσα εἰκὼν παριστᾶ τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον, ἰδρυθὲν ἀπαύτως τοῦ κ. Ἀνδρέου Συγγροῦ. Ἐν αὐτῷ ἔχουσι κατατεθῆ πάντα τὰ κατὰ τὰς ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀνασκαφὰς ἀνευρεθέντα ἐξαιρετὰ ἔργα τῆς ἀρχαίας τέχνης ὧν ὑπερέχει ὁ Ἑρμῆς τοῦ Πραξιτέλους.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Πατὴρ καὶ υἱός. Πατὴρ ἔρχεται διὰ τοῦ σιδηροδρόμου ἐκ Φαλήρου εἰς Ἀθήνας μετὰ τοῦ μικροῦ του υἱοῦ. Ὁ μικρὸς ἔχει μανίαν νὰ προβάλῃ τὴν κεφαλὴν ἀπὸ τῆς θυρίδος τῆς ἀμάξης. Ὁ πατὴρ τὸν ἀποτρέπει λέγων ὅτι θὰ χάσῃ τὸν πῖλόν του. Ὁ μικρὸς δὲν πείθεται καὶ ὁ πατὴρ διὰ νὰ τὸν πείσῃ ἀρπάζει βίαιως τὸν πῖλον τοῦ μικροῦ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καὶ τὸν κρύ-

πτει: — Νά, βλέπεις τώρα; Ὁ μικρὸς στενοχωρεῖται μορφαίει ἐτοιμάζεται νὰ κλαύσῃ καὶ ὁ πατὴρ διὰ νὰ προλάβῃ τὴν ἐκρήξιν τοῦ λέγει: — Στάσου νὰ σφύριξω τώρα νὰ σοῦ φέρουν τὸ καπέλλο σου! Σφύριξε καὶ ὁ πῖλος ὡς ἐκ θαύματος ἔρχεται πάλιν εἰς τὴν κεφαλὴν. Ἡ μορφή τοῦ μικροῦ ἤθριασε πάλιν, τὸ γινόμενον τὸν δισκέδασε πολὺ. Αἰφνης ἀρπάζει ὁ ἴδιος τὸν πῖλόν του τὸν ρίπτει ἔξω καὶ φωνάζει λαλῶν: — Μπαμπᾶ, σφύριξε τώρα!

Τυπογραφικὸν λάθος. «Τὰ μικρὰ αὐτὰ αἰσθήματα μετεβλήθησαν εἰς γενναίας ἀποφάσεις, ὅπως οἱ σ κ ὡ λ α κ ε ς μεταμορφοῦνται εἰς πτερωτὰς χρυσαλίδας.»

Γλωσσικὸν ζήτημα. Ὁ μικρὸς Μιμῆς ἐρωτᾷ τὸν πατέρα του: — Μπαμπᾶ, γιατί λένε μητρικὴ γλώσσα καὶ δὲν λένε πατρικὴ γλώσσα; — Γιατί, παιδί μου, ἡ μητὴρ μιλοῦν περισσότερο ἀπὸ τοὺς πατέρες.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Εἰς τὸν κόσμον εὐρίσκεις δέκα ἀνθρώπους πνευματώδεις πρὶν ἀπαντήσῃς ἓνα ἀνθρώπων λογικόν.

*

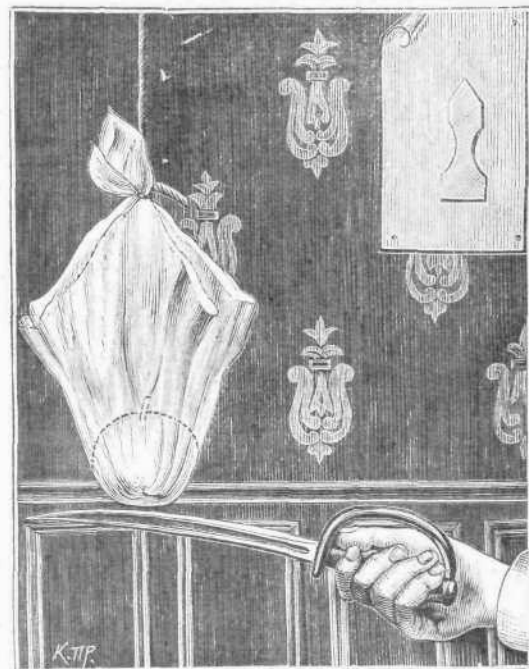
Ὅταν παύσωσιν λαοὶ πιστεύοντες εἰς σωτήρας τότε μόνον θὰ σωθῶσι.

*

Ὁ φιλόδοξος δι' ἓνα μόνον λόγον ἀγαπᾷ τὴν πατρίδα του διὰ νὰ τὴν κυβερνήσῃ.

ΕΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Διχοτόμησις μήλου τυλιγμένου ἐν μαντηλίῳ. Θέτομεν τὸ μῆλον ἐντὸς τοῦ μαντηλίου καὶ κρεμῶμεν αὐτὸ διὰ σπάγγου ἀπ' ὑψηλοῦ μέρους, ὡς δεῖκνυται ἢ κάτωθι εἰκῶν. Εἴτα λαμβάνομεν σπάθην ἢ μεγάλην μάχαιραν, τῆς ὁποίας ἡ κόψις καλὸν νὰ μὴ εἶνε πολλὴ ὀξεῖα. Ἄλλ' ὅσον ἡ λεπίς εἶνε λειοτέρα καὶ καλλίτερον κόπτει, τόσον εὐκολώτερον ἐπιτυγχάνει τὸ πείραμα.

Πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν τὸ κτύπημα πρέπει νὰ δοθῇ καθέτως ἐκ τῶν κάτω ἀκροῦθως εἰς τὸ κεντρικὸν σημεῖο τῆς ἐξαρτήσεως, καὶ διὰ μιᾶς. Ἐὰν ἡ λεπίς εἶνε ὀλίγον παχυεῖα, τὸ ἐν τῷ μαντηλίῳ μῆλον ἀναπηδᾷ ἐλαφρῶς, ταυτοχρόνως δὲ εἰσδύει εἰς τὴν τομὴν τὸ μαντήλιον μετὰ τῆς λεπίδος, χωρὶς τοῦτο νὰ κοπῇ.